ОКТЯБРНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 235 (3463). | Жума, 2 декабрь 1966 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Шу кунларда Янгийўл районининг деҳқонлари келгуси йил ҳосилига мустаҳкам замин яратмоқдалар. Район хўжаликларида ер ҳайдаш ишлари жадал бораяпти. «Интернационал» колхозининг механизаторлари мавжуд 1200 гектар майдоннинг сўнгги гектарларини шудгор қиляптилар. Бу хўжаликда серғайрат, ишбилармон тракторчилар кўп. Зуфар Бахриев ана шулар жумласидандир. У ҳозиргача ўз трактори билан 200 гектардан ортиқ майдонни кўнгилдагидек шудгорлади. Суратларда: (чапда) тракторчи ўртоқ Зуфар Бахриев, (ўнгда) колхозда ер ҳайдаш пайти.

А. Абалян фотолари.

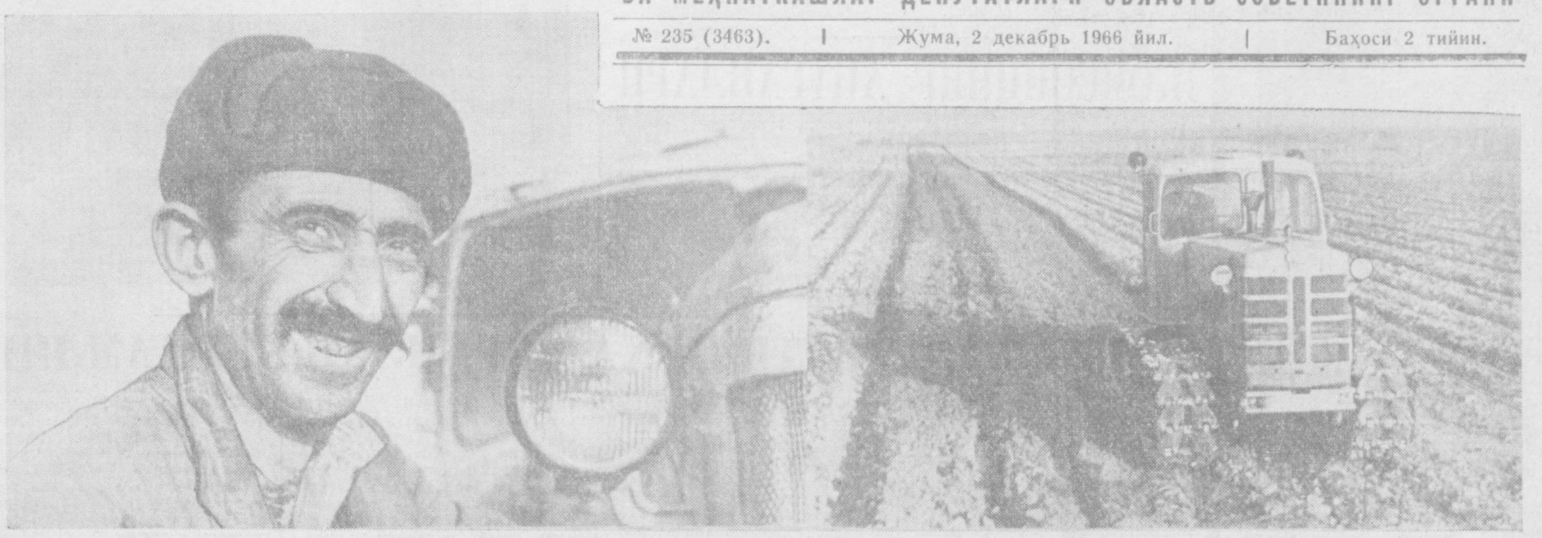

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ МЕХАНИЗАТОРЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

КПСС XXIII съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этиш учун астойдил курашаётган Юқори Чирчиқ районининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йилни ҳамма соҳалар бўйича қувончли ғалабалар билан якунламоқдалар. Давлатга пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сотиш юзасидан белгиланган планлар муддатидан анча илгари ортиғи билан бажарилди.

Район меҳнаткашлари Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги нишонланадиган келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратишга катта эътибор билан қарамоқдалар. Механизаторлар район бўйича шудгорлаш планини муддатидан анча илгари — ўтган йилдагига нисбатан беш кун олдин бажаришга муваффақ бўлдилар. Хўжаликларнинг далаларида 105 та ҳайдов трактори тинимсиз ишлаб турди. Уларни бошқарган азамат механизаторлар қисқа фурсат ичида 15 минг 878 гектар майдонни сифатли шудгорладилар.

«Правда» колхозининг деҳқонлари бу йил айниқса юқори ҳосил кўтардилар. Мавжуд 1319 гектар ернинг ҳар гектаридан 39,3 центнердан «оқ олтин» териб олинди.

— Бунда ерларни ўтган йили эрта муддатларда сифатли шудгор қилиб қўйганимиз ҳал қилувчи роль ўйнади, — дейди колхоз раиси ўртоқ И. А. Цой, — тажриба шуни кўрсатаяптики, ер қанча барвақт ва сифатли ҳайдалса унинг унумдорлиги шунча ошади. Колхозимиз деҳқонлари буни назарда тутиб бу йил ҳам барча майдонларни қисқа фурсатда шудгорлаш учун куч-ғайратларини аямай ишладилар.

«Ўзбекистон» колхозида еттита трактор 20 кунда 2234 гектар майдонни шудгорлади. Тракторчилардан Лин Ги Хак, А. Шалагин, А. Хайитов ва А. Пак ўртоқлар бошқаларга ўрнак кўрсатишди.

Райондаги «Ленинский путь» колхозининг механизаторлари ҳам бу муҳим тадбирни энг қулай агротехника муддатларида ўтказдилар. Илғор механизаторлардан З. Мансуров, Е. Нуриев, В. Шек, Б. Юн ўртоқларнинг ҳар бири 250-270 гектардан ер ҳайдади. Ҳозир хўжаликда ер текислаш ишлари бошланиб кетди. Бугунгача 105 гектардан ортиқ майдон текислаб қўйилди.

ҲАЙДАШ БИЛАН БИРГА ЕРГА ЎҒИТ СОЛИНМОҚДА

Ўзбекистон механизаторлари ҳозирдаёқ республикада чигит экиладиган майдоннинг ярмидан кўпроғини шудгорлаб қўйилди. Тошкент ва Хоразм областларидаги колхоз ва совхозлар ер ҳайдашни айниқса тез суръатлар билан олиб бормоқдалар.

Юбилей йили ҳосили учун мустаҳкам замин яратилмоқда. Тупроққа кўпгина ўғит солинмоқда. «Узсельхозтехника» район бўлимлари ва бирлашмаларининг ихтисослаштирилган автомобиль колонналари шудгорлашдан олдин ва шудгорлаш вақтида ерга солиш учун хўжаликларга 170 минг тонна фосфорли ўғитлар етказиб бердилар. Минерал ўғитлар далаларни ғўзапоядан тозалашдан олдин чигит экиладиган майдонларга қишлоқ хўжалик авиацияси самолётларидан сепилмоқда, ёки ҳайдаш вақтида тупроқнинг чуқур қатламига солинмоқда.

Колхоз ва совхозлар органик ўғитларни тез суръатлар билан тайёрламоқдалар. (ЎзТАГ).

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТ АМАЛДА

Самара

Фирмамиз шу йил апрелидан бошлаб планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси асосида ишлай бошлади. КПСС Марказий Комитети сентябрь (1965 йил) Пленумида ишлаб чиқилган янги иқтисодий ислоҳотнинг амалга оширилиши туфайли корхонамиз янада унумлироқ ишлай бошлади, маҳсулот сифати яхшиланди, ишчи, инженер-техник ходим ва хизматчиларимизнинг ўз меҳнатидан моддий манфаатдорлиги ўсди.

Янги иқтисодий ислоҳотни жорий этишга пухта ҳозирлик кўрганимиз яхши натижа берди. Корхона ишлаб чиқаришнинг юксак даражаси, унинг рентабеллиги ҳамда иқтисодий ва молиявий аҳволининг мустаҳкам эканлиги янги системага ўтишга қулайлик туғдирди.

Аввало, корхонамизда сентябрь Пленумининг қарорлари пухта ўрганилди. Бу қарорларнинг моҳияти, янги хўжалик ислоҳотининг афзаллиги ишчи ва хизматчиларга чуқур тушунтириб берилди. Барча цех ва участкаларда Пленум материалларини ўрганиш бўйича машғулотлар ўтказилди. Янги хўжалик ислоҳотига ўтиш масалалари очиқ партия мажлисларида, фабрика касаба союз ташкилотлари йиғилишлари ва конференцияларида муҳокама қилинди. Уларда Москва ва Ленинград корхоналари ташаббуси бўйича ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаш, корхона экономикасини мустаҳкамлаш, меҳнат унумдорлигини ошириш, кадрлар билан ишлашни яхшилаш каби қатор масалалар кўрилди. Бунда янги системага ўтиш муносабати билан коллектив олдида турган вазифалар батафсил муҳокама қилинди. Иқтисодий курслар ташкил қилиниб, уларда 50 га яқин инженер, техник ва хизматчи ишлаб чиқаришни ташкил этиш масалаларини чуқур ўрганишди.

Ундан ташқари, қатор ташкилий-техникавий тадбирлар белгиланди. Илғор ишчиларимиз ва мутахассисларимиз таклифлари асосида тузилган бу тадбирлар қатор станоклар конструкциясини ўзгартириш, стабилизацион камераларда терморегуляторлар ўрнатиш ва ҳоказо янгиликларни амалга оширишни назарда тутган эди. Бунинг иқтисодий самараси чакки бўлмади. Жорий қилинган барча янгиликлар корхонага 89 минг сўмлик иқтисодий самара келтирди. Жумладан, фирмада 63 та янги унумдор асбоб-ускуна, шунингдек 10 та тикувчилик станоги ўрнатилди.

Натижада корхона коллективи, 1966 йилда янги иқтисодий ислоҳотни жорий қилишга тайёрмиз, деб рапорт берди. Янги корхона плани тасдиқланди. Унда маҳсулотни реализация қилиш ҳажмини 312 минг сўм ошириб, беш йилликнинг биринчи йилига белгиланганига нисбатан 53 минг сўм кўп фойда олиш кўзда тутилган эди.

Мана, янги системага ўтганимиздан буён олти ойдан кўпроқ вақт ўтди. Унинг самаралари ҳозирда ҳар бир ишчи ва хизматчига, ҳар бир инженер-техник ходимга аён. Янгиликнинг самараси қиёс қилинганида яққолроқ кўринади. Агар ўтган йилнинг шу даврига солиштирадиган бўлсак, фирмамиз биринчи ярим йилликда ўз маҳсулотини пландагидан 14,8 процент кўп реализация қилган бўлса, учинчи кварталда пландагидан 39,3 процент кўп маҳсулот реализация қилинди. Меҳнат унумдорлиги эса учинчи кварталда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан эса, 2,8 процент кўпайди.

Маълумки, партиямиз Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми иқтисодий рағбатлантириш масалаларига айниқса катта эътибор берди. Бу ишда илгари мавжуд бўлган расмиятчилик, қуруқ дабдаба ва қоғозбозлик ўрнига бажариш мумкин бўлган аниқ, реал режалар тузиб чиқилди. Фирмамизда моддий рағбатлантириш бўйича фондлар ташкил қилинди.

Корхонамизда ишчи, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларни моддий рағбатлантириш фондига 94 минг сўм, социал маданий тадбирлар ва уй-жой қурилиши фондига 34 минг сўм ҳамда ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига 51 минг сўм пул ажратилди. Чунки фирма коллективи қўшимча олган план топшириқларини ҳам муваффақиятли бажарди. Умуман фойдадан олинган ажратмалар ҳисобига биз бу йил 179 минг сўм жамғарма олдик. Холбуки, ўтган йили бизнинг фондимизда 56400 сўм бор эди, холос.

Юқоридаги рақамлардан кўриниб турибдики, корхона ходимларини моддий рағбатлантириш учун энг кўп маблағ ажратилган. Янги системага мувофиқ ишчилар маҳсулот сифатини яхшилаганликлари, ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтирганликлари, меҳнат унумдорлигини оширганликлари ҳамда хомашё ва материалларни тежаб-тергаб сарфлаганликлари эвазига моддий рағбатлантириш фонди ҳисобидан мукофотланадилар. Шу фонднинг ортиб бориши билан социалистик мусобақа шартларига кўра тўланадиган мукофотлар суммаси ҳам ошиб боради. Эндиликда цехлар иш якунларига қараб илгаридагидек ҳар кварталда эмас, балки ҳар ойда рағбатлантириб турилади.

Шу билан бир қаторда, корхона ишчи ва хизматчиларини маънавий рағбатлантиришга ҳам катта эътибор беряпти бизда. Масалан, социалистик мусобақада икки ой ғолиб чиққан ишчиларга «Мусобақа ғолиби» деган ном берилади. Агар шу ном икки ойдан сўнг ҳам сақлаб қолинса унда уч ой мобайнида мазкур ишчи «Ўз касбининг устаси» номини олади. Икки квартал мобайнида ана шу ном сақлаб қолинса энг яхши ишчиларнинг номи «Ҳурмат тахтаси»га ёзиб қўйилади, унга Фахрий ёрлиқ ҳамда 15—25 сўм миқдорида пул мукофоти берилади. Ундан ташқари, энг яхши мусобақа ғолиблари, ўз касбининг усталари бир йил мобайнида ҳам илғорликни қўлдан бермасалар, уларнинг номи «Ҳурмат китоби»га битилиб, шу ҳақда гувоҳнома берилади ҳамда тарифдаги ойлик иш ҳақи миқдорида пул мукофоти билан тақдирланади.

Шунингдек, фирма бошқармаси ходимларига ҳам маҳсулотни реализация қилиш ва фойда бўйича планнинг бажарилганлиги учун қўшимча мукофотлар тўлаш жорий этилади. Бунда юқоридаги планларнинг адо этилганлиги учун ойлик иш ҳақининг 35—40 проценти миқдорида, ошириб бажарилган ҳар бир процент учун яна қўшимча 1,5—3 процент миқдорида мукофот тўланади. Хизматчилар учун эса, планни бажарганлик учун ойлик иш ҳақининг 25 проценти миқдорида, ошириб бажарганлик учун яна 1 процент миқдорида мукофот берилади. Бизда бўлим бошлиқлари учун энг кўп мукофот миқдори 50 процент, хизматчилар учун эса 30 процент қилиб белгилаб қўйилди.

Шу билан бир қаторда маҳсулот ишлаб чиқариш планини натуралда бажарган, асбоб-ускуналардан унумли фойдаланган ва маҳсулот сифатини яхшилаш планларини адо этган цех ходимларига маошнинг 40 проценти миқдорида мукофот берилади, шу кўрсаткичлар ошириб бажарилса, ҳар бир процент учун яна 3 процент миқдорида қўшимча мукофот берилади.

Фирмамизда рағбатлантириш фондининг бир қисми йил якунланган вақтда берилади. Бунда ҳар бир ходимнинг иш стажини ҳисобга олган ҳолда ўн кунлик маоши миқдорида рағбатлантирилади.

Моддий рағбатлантиришнинг янги системасидан ҳар бир ишчи, инженер ёки техник, ҳар бир хизматчи астойдил манфаатдор. Ишлаб чиқаришда банд бўлган ҳар бир ходимнинг ўртача ойлик маоши мукофотлар миқдорининг анча ўсганлиги натижасида ўтган тўққиз ой мобайнида 1965 йилнинг шу давридагига нисбатан 2,5 процент ортди. Зилзиладан зарар кўрган фирма ходимларига шу тўққиз ой мобайнида 18 минг сўм миқдорида ёрдам пули берилганлигини ҳам шу ерда эслатиб ўтиш лозим.

Фирманинг барча цех ва участкалари шу йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб хўжалик ҳисобига ўтдилар. Бунда ҳам цехларнинг ўз маҳсулотлари учун моддий жавобгарлиги оширилди. Натижада хўжалик ҳисоби ишлаб чиқариш нормасига айланди. У рентабеллик, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун курашда катта ёрдам беряпти бизга. Коллективимиз йиллик планни 16 ноябрда бажарди. Йил охиригача яна бир миллион 200 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаряпмиз.

Фирмамизнинг янгича иш шароитига ўтганлиги қандай самаралар бераётганлиги юқоридаги рақамлардан кўриниб турибди. Шубҳасизки, бу самаралар янада кўпаяверади.

И. ШОДИБЕКОВ,
«Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмасининг директори.

ЕР ҲАЙДАСАНГ, КУЗ ҲАЙДА

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1 ДЕКАБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	бир кунда	Мавсум бошидан бери
Юқори Чирчиқ	4,4	103,7
Оққўрғон	1,3	100,3
Калинин	1,9	92,3
Янгийўл	4,1	84,7
Оржоникидзе	2,6	82,4
Ўрта Чирчиқ	3,5	77,2
Бекобод	4,0	53,6
Бўка	3,3	49,4
Область бўйича:	3,0	78,7

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси билан СССР Министрлар Совети КПСС XXIII съезди директиваларига мувофиқ ҳамда СССР министрликлари билан иттифоқдош республикаларнинг министрлар советлари ишлаб чиққан план лойиҳалари асосида СССР Госплани томонидан тайёрланган СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1967 йилги давлат плани лойиҳасини қараб чиқдилар.

Давлат планининг лойиҳаси саноатни тармоқ принципи асосида бошқаришни ташкил этишнинг янги тартиби ҳамда кўпгина корхоналар билан саноатнинг айрим тармоқларини планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказиш, шунингдек, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида белгиланган катта-катта тадбирлар ҳисобга олинган ҳолда тузилди. Лойиҳа белгиланган тадбирларнинг иқтисодий жиҳатдан қанчалик асосланганлиги ва уларнинг умуман мамлакат экономикасини ва ҳар бир иттифоқдош республика экономикасини янада ривожлантириш соҳасида қўйилган вазифаларга қанчалик мос келиши нуқтаи назаридан қараб, СССРнинг ҳар бир министрлиги ва идораси ҳамда иттифоқдош республика бўйича синчиклаб анализ қилиб чиқилди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси билан СССР Министрлар Совети СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг мамлакат иқтисодий потенциалини ва мудофаа қувватини янада оширишга ва халқ фаровонлигини яхшилашга қаратилган 1967 йилги давлат плани лойиҳасини маъқулладилар.

СССР министрликлари, идоралари ва иттифоқдош республикаларнинг министрлар советлари олдига планни бажариш билан боғлиқ бўлган бир қанча вазифалар қўйилди. Энг янги асбоб-ускуналарни ва прогрессив технологияни ишлаб чиқаришга жорий этиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини янада ошириш, халқ турмушининг моддий фаровонлиги ва маданий даражасини оширишга алоқадор бўлган тадбирларга эътибор жалб қилинди.

План лойиҳасида Совет Иттифоқининг айниқса социалистик лагерь мамлакатлари билан ташқи савдо оборотини янада ўстириш белгиланган. Социалистик мамлакатлар ва бошқа чет мамлакатлар билан иқтисодий ва илмий техника ҳамкорлиги соҳасидаги зарур тадбирлар кўзда тутилган.

Планни қараб чиқиш вақтида планлаштиришни яхшилаш ва ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга доир айрим халқ хўжалик проблемалари қараб чиқилди ва шу проблемаларни ҳал этиш йўллари белгиланди.

Халқ хўжалиги учун энг муҳим бўлган айрим объектлар қурилишини жадаллаштириш ва уларни тезроқ ишга тушириш мақсадида ҳукумат тасдиқлаган рўйхатдаги ана шундай объектларни 1967 йилдан бошлаб пул билан таъминлашга қарор қилинди.

Шунингдек фан-техника муваффақиятларидан халқ хўжалигида фойдаланишга, илмий тадқиқот ишларини пул билан таъминлаш ва илмий кадрлар тайёрлашга доир масалалар ҳам қараб чиқилди.

СССР Молия министрлигининг СССР министрликлари ва идоралари ҳамда иттифоқдош республикалар министрлар советлари иштирокида ишлаб чиққан СССРнинг 1967 йилги давлат бюджети лойиҳаси кўриб чиқилди ва маъқулланди.

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани билан СССРнинг 1967 йилги давлат бюджети лойиҳалари СССР Олий Совети муҳокамасига киритилди.

(ТАСС).

А. Н. КОСИГИН ФРАНЦИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Франция Республикаси президенти генерал Шарль де Голлнинг таклифига мувофиқ, расмий визит билан Москвадан Парижга жўнаб кетди.

ЛЕНИНГРАД ОБЛАСТИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАНДИ

Ленинград областининг меҳнаткашлари Улуғ Ватан уруши даврида Ленинград остоналарида немис-фашист босқинчиларини тор-мор келтиришда мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатганликлари ва халқ хўжалигини ривожлантиришда муваффақиятларга эришганликлари учун СССР Олий Совети Президиуми Ленинград областини ЛЕНИН ордени билан мукофотлади.

ДЎСТОНА ВИЗИТ

СССР Олий Советининг делегацияси Камбоджа Миллат Мажлисининг таклифига биноан, 1 декабрда Тошкентдан Пном-Пенга жўнаб кетди. Делегация Камбоджага бора туриб, бу ерда бироз тўхталиб ўтди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари, СССР Олий Совети депутати П. Н. Демичев делегацияга бошчилик қилмоқда.

Совет парламент аъзолари делегацияси составида СССР Олий Совети депутатлари—Миллатлар Совети план-бюджет комиссиясининг аъзоси Т. Садриддинов, Миллатлар Совети мандат комиссиясининг аъзолари Р. Х. Абдуллаева ва В. В. Шевченко, Иттифоқ Совети қонун лойиҳалари тайёрловчи комиссия аъзоси А. М. Школьников бор.

Тошкент аэропортида делегацияни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари Е. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, Н. М. Матчонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси аъзолигига кандидатлар М. А. Абдураззоқов, М. Т. Турсунов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Г. А. Габриельянц, А. Р. Хўжаев, М. З. Мирзааҳмедов ва бошқалар кузатиб қолдилар. (ЎзТАГ).

ЖУРНАЛИСТЛАР АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

Ўтган куни Тошкент области ва республика пойтахти журналистлар активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Бунда Совет Иттифоқи журналистлари иккинчи съездининг якунлари ҳамда Тошкент шаҳри ва областдаги вақтли матбуот, радио ва телевидение ижодий ходимларининг вазифалари муҳокама қилинди.

Журналистларнинг Бутуниттифоқ иккинчи съезди якунлари ҳақида Ўзбекистон журналистлар союзи президиумининг раиси ўртоқ **З. И. Есенбоев** доклад қилди.

«Правда Востока» газетаси редакторининг ўринбосари **И. К. Костиков**, «Совет Ўзбекистони» газетасининг бўлим мудири **А. Абдуқодиров**, «Ҳақиқати Ўзбекистон», газетаси редакторининг ўринбосари **М. Умаров**, «Вечерний Ташкент» газетаси бўлим мудири **Р. И. Плунгян**, Тошкент телевидение студиясининг редактори **А. Каримов** ва «Фрунзевец» газетасининг мухбири **В. Старостин**лар ўз коллективлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун қандай тайёргарлик кўраётганликлари ҳақида гапириб беришди.

Актив йиғилишида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари **М. А. Абдураззоқов** ва Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари **Р. Н. Бобожонова** ўртоқлар қатнашдилар.

В. КОПИТОВА.

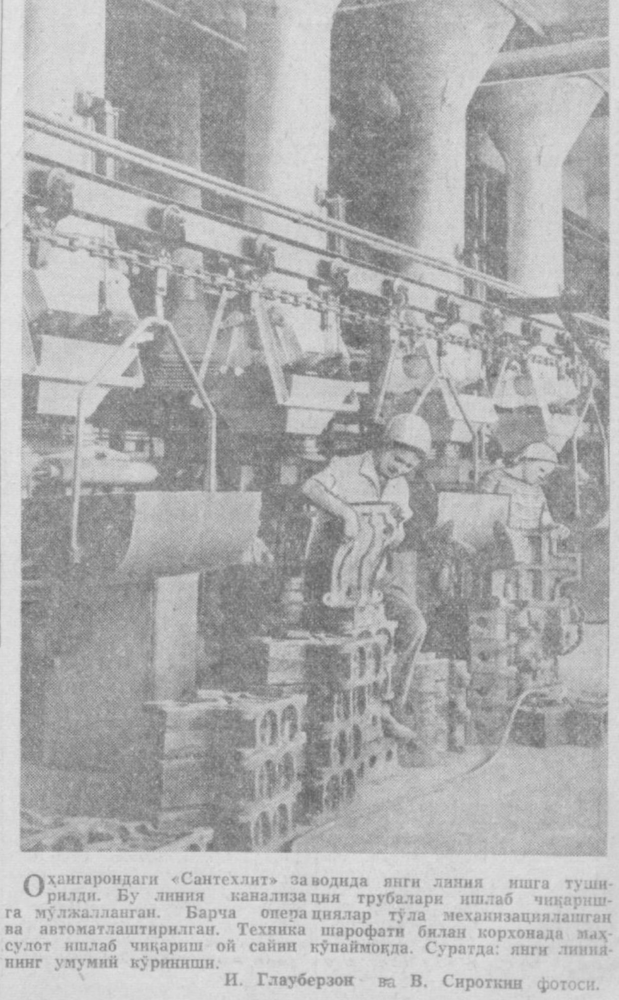

Оҳангарондаги «Сантехлит» заводида янги линия ишга туширилди. Бу линия канализация трубалари ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Барча операциялар тўла механизациялашган ва автоматлаштирилган. Техника шарофати билан корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш ой сайин кўпаймоқда. Суратда: янги линиянинг умумий кўриниши.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ЯНГИ ТОШКЕНТНИ БУНЁД ЭТАМИЗ

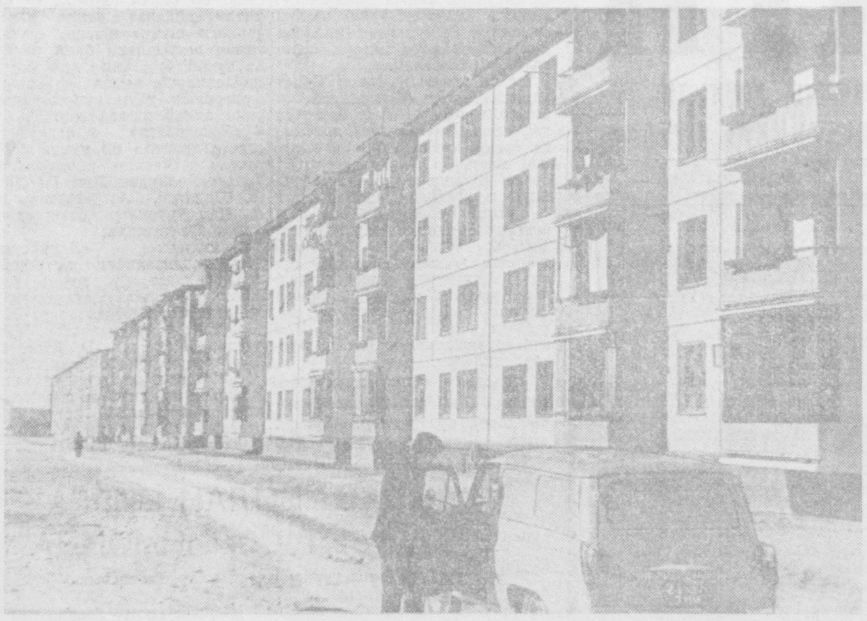

БИНОКОРЛАР шу кунларда тағин ҳам зўр ғайрат билан меҳнат қилиб, кўплаб иморатларни қўлдан чиқармоқдалар. Ула рга пешма-пеш зилзиладан бошпанасиз қолган тошкентликлар кўчиб кирмоқдалар. Суратда: янги қад кўтарган биноларни кўриб турибсиз.

А. Абалян фотоси.

КАСБГА МЕҲР

Ражаббойнинг меҳри бинокорлик касбига тушган. Шу меҳр, шу ҳавас уни ҳунар мактабига етаклади. Мактабдан практика ўтказиш учун қурилиш майдонларига олиб боришганда ҳам, аудиторияларда назарий билим беришганда ҳам Ражаббой қунт билан ўз касбининг миридан сиригача ўрганиб олишга ҳаракат қилди. Унинг тиришқоқлиги кейин жуда ҳам катта фойда берди.

Мана етти йилдирки Ражаббой 1-пардозлаш трестига қарашли 12-бошқармада меҳнат қилиб келаяпти. М. Шутов бошлиқ бригаданинг аъзоси. Ражаббой ўз ҳамкасблари билан сўнгги йилларда шаҳримизда қад кўтарган кўплаб иморатларни пардоздан чиқариб берди. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг маъмурий биноси, Г. Лопатин кўчасидаги уч қаватли меҳмонхона, Чилонзор районидаги 162-ўрта мактаб, бир қатор болалар боғча ва яслилари, турар-жойлар—шуларнинг ҳаммасида Ражаббойнинг қўл излари турибди.

Тошкентда рўй берган зилзила Ражаббойнинг қалбини ҳам ўртаб юборди. У тағин ҳам ғайрат билан ишлашга, бошпанасиз қолган оилалар учун кўплаб турар-жойлар қуриб беришга отланди. Ҳозир у Г. Лопатин кўчасида қад кўтараётган 90 квартирали турар-жой биносини пардоздан чиқаришда қатнашмоқда. График бўйича бино янги йил арафасида фойдаланишга топширилиши керак эди. Йўқ, коллектив бу муддатни қисқартиришга қарор қилди. Ражаббой Матёқубов, Вангел Стратис, Иван Скрибкий ва бошқа зарбдор бинокорлар 90 квартиранинг ҳаммасини белгиланган вақтдан бир ой олдин тошкентликларга ҳадя этишга бел боғладилар. Азаматлар ўз сўзларини устидан чиқдилар ҳам. Ҳозир турар-жой тўла пардоздан чиқиб қолди. Сўнгги қаватнинг сўнгги квартиралари оқланаяпти. бўёқдан чиқаяпти.

Касбга бўлган меҳр, коммунист деган шарафли ном масъулияти Ражаббой Матёқубовни янги-янги марралар сари ундамоқда. У олға томон дадил бораяпти, бинокорлик касбини улуғлаяпти.

М. ТУРОБОВ.

ИШЧАН КОЛЛЕКТИВ

Табиий офат шаҳримиздаги бирқанча турар-жой, маданий маиший биноларни вайрон қилиб кетди. Зилзила қолдирган изларни ўчириш учун мавжуд қурилиш ташкилотларининг қуввати етмас эди. Дарҳол шаҳримизда қўшимча трест ва бошқармалар ташкил этилди. Уларга илмли, тажрибали бинокорлар жалб этилди. Шундай ташкилотларнинг бири 7-трестга қарашли 39-қурилиш бошқармасидир.

Бошқарма коллективи ҳали ёш бўлса ҳам қисқа вақт ичида бир олам ишларни бажариб қўйди. Улар бир неча бор Тошкент шаҳар ижроия комитети ва «Главташкентстрой»нинг кўчма Қизил байроғи ҳамда пул мукофотларини олишга муяссар бўлдилар. Бошқармада тиклаш ишлари бўйича белгиланган топшириқлар ойма-ой ортиғи билан адо этиб келинмоқда.

Ишчан коллектив биргина октябрь ойи ичида Тошкент медицина институтининг хирургия, стамотология, акушерлик-экспериментал факультетлари корпуслари, бир қатор диспансерлар, Гоголь, Энгельс кўчаларидаги кўпқаватли турар-жой биноларини тиклаб, муддатидан олдин фойдаланишга топширдилар.

Иноқ коллектив шу кунларда ҳам зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқда. Н. Львов, О. Алчинова, К. Горячева ўртоқлар бошлиқ комплекс бригадалар аъзолари коллектив ўртасида бошланган социалистик мусобақани тобора қизитиб, зилзиладан шикастланган бошқа иморатларни ҳам тезроқ тиклаб, уларни барвақтроқ фойдаланишга топшириш учун курашмоқдалар.

П. УСМОНОВА.

Янги уйга марҳамат

Пойтахтимизда қад кўтараётган турар-жой биноларининг ниҳояси кўринмайди. Улуғ Октябрь айёми арафасида ўнлаб кўпқаватли турар-жойлар тошкентликларни ўз бағрига олди. Ҳозир ҳам қурилиш ишлари жадал суръатлар билан олиб борилаяпти. Ҳадемай Чилонзор ва Високовольтнийда, Рисовий ва Қорақамишда кўкка бўй чўзаётган янги квартиралар ҳам тошкентликларга ҳадя этилади.

1-уйсозлик комбинати бинокорлари якиндагина 48 ва 96 квартирали икки турар-жойни қўлдан чиқарган эдилар. Шу кунларда 48 ва 76 квартирали яна икки иморатни фойдаланишга топшириш арафасида турибдилар. Бу объектларда пардозлаш, коммуникация системаларини ўтказиш, синаш ишлари олиб борилаяпти. Ҳадемай улар ҳам фойдаланишга топширилгач, зилзиладан бошпанасиз қолган кўплаб оилалар бу квартираларга кўчиб ўтадилар.

Тошкентликлар ташвишини чуқур ҳис этган комбинат коллективи ҳар икки бино қурилишини ҳам ғоятда қисқа муддатларда қуриб битказмоқда. Монтажчилардан А. Абдураҳмонов, А. Короленко, дурадгор А. Иброҳимов, пардозловчи Л. Пашкова каби ўнлаб қўли гул қурувчилар айниқса зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Улар сўнгги ишларни ҳам тез ва соз бажаришга бел боғлаганлар. Ҳадемай бинокорлар маррага етадилар. Тошкентликлар янги уйларга эга бўладилар.

Х. СУЛТОНОВ.

Қитъаларда

ХАНОЙДАН ОЛИНГАН ХАБАРЛАР

Вьетнам халқ армиясининг жангчилари 26 ноябрда Куангбинь вилояти тепасида Американинг яна бир самолётини уриб туширдилар.

Шундай қилиб, Вьетнам Демократик Республикаси тепасида уриб туширилган Америка самолётлари 27 ноябрдаги маълумотларга қараганда, 1.563 тага етди.

* * *

28 ноябрда Америка самолётлари Вьетнам Демократик Республикасининг осмон чегарасини яна бузиб ўтиб, Виньлинь районидаги бир қанча вилоятлардаги аҳоли яшаб турган жойларни, саноат объектларини, шунингдек Хайфоннинг атрофини бомбардимон қилди.

(ТАСС).

● Тунис пойтахти кўчаларидан бири дунёда биринчи социалистик давлатга асос солган Ленин номи билан юритилади. Суратда: Тунисдаги Ленин номли кўча.

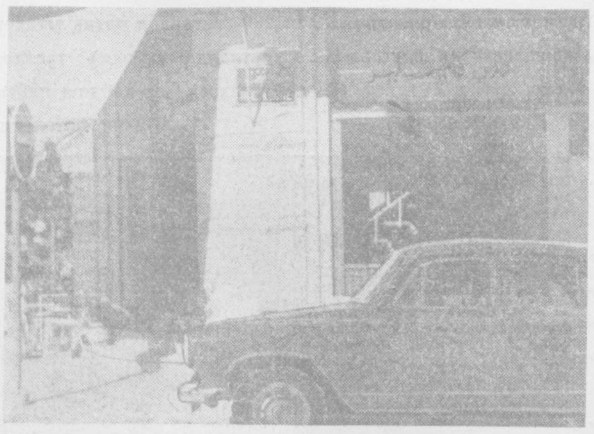

А. Макаров фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ЖОНСОННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ОСТИН (Техас штати). (ТАСС мухбири). Президент Жонсон бу ерда матбуот конференциясида гапириб, бюджетда кўзда тутилган федерал харажатларни 5,3 миллиард доллар миқдорида қисқартиришга фармойиш берганлигини айтди. Вьетнамдаги уруш харажатлари кўпайиб бораётганлиги сабабли мана шундай «тежаш» чоралари амалга оширилиб, биринчи галда соғлиқни сақлаш, маориф ва социал таъминот министрликлари, транспорт ва деҳқончилик министрликларининг харажатлари қисқартирилади.

Жонсон мамлакатда тош йўллар қуришга ажратилган маблағни 1,1 миллиард доллар миқдорида қисқартиришга мажбур бўлди. Уй-жой қурилиши ва шаҳарларни ривожлантириш министрликларининг бюджети бир миллиард доллар миқдорида, соғлиқни сақлаш, маориф ва социал таъминот министрликларининг бюджетлари 530 миллион доллар миқдорида, деҳқончилик министрлигининг программаси 400 миллион доллар миқдорида қисқартирилади. Жонсон, баъзи турлардаги қўшинлар штабларининг бошлиқларидан келажак бюджет йили учун талабнома ҳамда Вьетнамдаги урушга қўшимча маблағлар ажратишга доир талабнома олмаганлигини, шу сабабли мамлакатда солиқларни ошириш эҳтимоли тўғрисида ҳеч нарса айтолмаслигини маълум қилди.

Жонсон Америка экономикаси қийналиб турибди, бу қийинчилик мамлакатнинг ривожланишини «оғирлаштирмоқда» деди. У, АҚШдаги ҳозирги инфляцияни биринчи галда камбағаллар ва қариялар устига, шунингдек ўрта ҳол оилалар устига тушаётган «жуда оғир юк» бўлмоқда, деди. «Инфляция, деди президент Америка саноатининг рақобат кучини заифлаштирмоқда».

Конгрессга ўтказиладиган сайловлар олдидан Жонсон партиянинг сиёсий мулоҳазалари сабабли инфляция проблемаларини муҳокама қилмасликни лозим топди.

ВЬЕТНАМ ХАЛҚИ БИЛАН БИРДАМЛИК

БЕРЛИН

Вьетнам Демократик Республикасидан 300 практикант Германия Демократик Республикасининг пойтахтига келди. Булар Германия Демократик Республикаси корхоналарида ишлаб чиқариш практикасини ўтадиган вьетнамлик 2500 кишининг биринчи группасидир.

Германия Демократик Республикасида Вьетнам халқи билан бирдамлик ҳаракати кун сайин кенгайиб бормоқда. Ишчилар, хизматчилар, ёшлар Вьетнамга ёрдам фондига маблағ топширмоқдалар. Корхоналарнинг коллективлари ва айрим ишлаб чиқариш бригадалари пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятларини олмоқдалар. Ана шу маҳсулот Вьетнам Демократик Республикасига юборилади. Шу кунларда Германия Демократик Республикасининг округларида бирдамлик митинглари ва йиғилишлари бўлиб ўтди. Берлиндаги «Электроколе» халқ корхонасида «Вьетнам» ишлаб чиқариш бригадасининг ташаббуси билан неча ўнлаб бригадалар Вьетнамга ёрдам бериш фондига ойлик иш ҳақининг 1—1,5 процентини ажратиб беришни истаганликларини билдирдилар.

* * *

Ғарбий Германиянинг ГДР бўйлаб саёҳат қилаётган машҳур жамоат арбоби М. Нимеллер «Нойе Цайт» газетасида босилган суҳбатида бундай деди: «Ҳозирги вақтда АҚШ ўз қўшинларини Жанубий Вьетнам территориясидан олиб чиқиб кетмас экан, Шарқи — Жанубий Осиёда тинчлик тикланиши мумкин эмас. Менинг раҳбарлигимдаги «Немис тинчлик жамияти» Ғарбий Германиядаги бошқа прогрессив ташкилотлар билан биргаликда Вьетнамни қўллаб-қувватлаш кампаниясини ўтказди. Шунинг натижасида 300 минг марка пул тўпланди».

БОНН

Американинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши ва Бонн ҳукуматининг бу агрессияни қўллаб-қувватлаётганига қарши норозилик билдириш юзасидан ўтказилган намойишда Мюнхен аҳолисидан бир мингдан ортиқ киши қатнашди. Намойишчилар «Вьетнамдаги уруш учун бир марка ҳам пул сарфланмасин, Вьетнамга ҳеч ким юборилмасин» деган шиорлар билан кўчалардан ўтдилар.

НУАКШОТ

Мамлакат мустақиллигининг олти йиллиги муносабати билан Мавритания президенти Мактар Ульд-Дадда халққа мурожаатида бундай деди: «АҚШнинг Вьетнамдаги разил уруши чинакам ваҳшийлик бўлиб, бутун жаҳонда доим уруш хавфини туғдиради».

БУЭНОС-АЙРЕС

Аргентинада курашаётган Вьетнам халқига ёрдам бериш учун маблағ тўплаш кампанияси ўтказилмоқда. Ана шу маблағларга сотиб-олинган дори-дармон Жанубий Вьетнам миллий Озодлик фронтига юборилади. (ТАСС).

БАРБАДОС—ЯНГИ МУСТАҚИЛ ДАВЛАТ

НЬЮ-ЙОРК, ТАСС. Вест-Индиядаги Барбадос ороли расмий жиҳатдан мустақил давлат деб эълон қилинди.

Барбадоснинг пойтахти Бриджтаунда мустақиллик берилишига бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди. Шу билан Англиянинг 300 йилдан кўпроқ давом этган мустамлака ҳукмронлигига чек қўйилди.

Бутун мамлакат жаҳонда энг ёш давлат мустақиллигининг рамзи бўлган тилларанг — зангори байроқлар билан безатилди. Шаҳар ва қишлоқларнинг кўчалари байрам либосини кийган шод-хуррам одамларга тўлиб кетди.

Барбадос Бош министри Эррол Барроу мустақиллик берилиши арафасида матбуот конференцияси чақириб, бунда АҚШнинг ғарбий ярим шардаги ҳаракатларини, жумладан Американинг Доминикана Республикасидаги интервенциясини қоралади. Юнайтед-Пресс Интернейшнл агентлиги мухбирининг Бриджтаундан берган хабарига кўра, Барроу Совет Иттифоқи ва бошқа дўст мамлакатлар билан муносабатларни ривожлантириш лозимлиги ҳақида гапирган.

БИРМАДА МАОРИФ РИВОЖЛАНМОҚДА

РАНГУН. (ТАСС). Иқтисодий тараққиётнинг тўрт йиллик планида кўзда тутилган маорифни ривожлантиришнинг кенг программаси Бирмада амалга оширила бошланди. Шу молия йилида мамлакатда қарийб 750 га яқин янги ўқув юртларини, шу жумладан 650 та бошланғич ва 95 та ўрта мактаб, қишлоқ хўжалик институти ҳамда савдо-саноат билим юртини очиш кўзда тутилади. Маорифни ривожлантириш юзасидан ҳукумат қабул қилган план, деб уқтириб ўтади «Уоркинг Пиплз Дейли» газетаси мамлакатнинг умумий социал ва иқтисодий тараққиётини амалга оширишга ёрдам беришга даъват этилганди.

БОЛГАРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ. Мамлакатнинг ҳамма бурчакларидан янги-янги саноат объектлари ишга туширилаётгани ҳақида, қишлоқ меҳнаткашларининг қўлга киритаётган катта ютуқлари тўғрисида хабарлар келмоқда. Суратда: Бургасдаги фенол ва ацетон ишлаб чиқарувчи заводнинг энг яхши қурувчиларидан бири — Стоян Андонов. У ўз ўртоқлари билан бирга зиммасига олган социалистик мажбуриятини муваффақиятли бажарди.

БТА—ТАСС фотоси.

БРУНДИДА АҲВОЛ

КАМПАЛА, (ТАСС). Бужумбура миллий революцион комитетнинг биринчи мажлиси бўлди. Бу комитет Бурунди ҳукуматининг вазифаларини вақтинча амалга ошириб туради.

Бужумбура радиосининг хабар беришича, комитет мамлакатнинг янги республика конституциясини тайёрлашни ўз олдига вазифа қилиб қўйди. Бурунди армиясининг офицерларидан ўн икки киши комитет составига кирди. Мишель Мичомберо комитетнинг раисидир.

ЎЗ ҲУҚУҚЛАРИ УЧУН КУРАШМОҚДАЛАР

ИТАЛИЯ

РИМ. Италия химия саноатининг меҳнаткашлари қаттиқ забастовка кураши натижасида ғалабага эришдилар. Улар бутун мамлакат миқёсида янги меҳнат шартномаси тузишга корхона эгаларини мажбур қилдилар. Бу шартномада, жумладан, химия ва фармацевтика саноати ишчи ва хизматчиларидан 200 минг кишининг иш ҳақини ошириш, пенсия системасини яхшилаш кўзда тутилган.

КАНАДА

ОТТАВА. Канаданинг Тинч океан портларидаги аҳвол тобора кескинлашмоқда. Портдаги юк ташувчиларнинг бригада бошлиқлари ўз касаба союзларини тузиш учун курашиб, икки ҳафтадан буён иш ташлаб келмоқдалар. Меҳнат министрининг меҳнатга доир можарони бартараф қилиш йўлидаги уринишлари натижасиз чиқди.

Докерлар иш ташлаган бригада бошлиқлари билан бирдамлик юзасидан «Суст суръатлар билан» ишлаш тактикасини қўлланмоқдалар. Кемаларнинг эгалари репрессия чораларини кўрмоқдалар. Улар ўтган шанба кунигина докерларнинг 30 бригадасини ишдан бўшатдилар. (ТАСС).

СОВЕТЛАР ВА МАКТАБ

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИДАН

Тошкент шаҳар Советининг X чақириқ IX сессияси бўлиб ўтди. Сессия Ўзбекистон ССР Олий Совети VIII сессиясининг «КПСС XXIII съезди қарорлари асосида республика мактабларининг ишини янада яхшилаш тадбирлари» тўғрисидаги қарорининг бажарилиши ҳақидаги масалани муҳокама қилди. Бу масала юзасидан Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари депутат С. А. Раҳматхўжаева доклад қилди.

Докладчи айтдики, кучли зилзила пойтахтдаги кўплаб уй-жойларга, маданий-маиший, болалар муассасалари, мактабларга катта шикаст етказди. Бир неча мактаблар бутунлай ишдан чиқди. Бироқ партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлиги, қардош бинокор дўстларимиз, саноат корхоналари коллективларининг яқиндан берган ёрдами туфайли мактабларимиз янги ўқув йилига ҳар йилгидек ўз вақтида тахт қилиб қўйилди. Бундан ташқари янги ўқув йилининг бошланишига 9400 бола ўқийдиган қўшимча 10 та мактаб қурилди. «Октябрь» массивида «Партия XXI съезди» совхозида. Сергели йўлдош-шаҳарчасида янги мактаб бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Шуни алоҳида қайд қилиб ўтиш лозимки, маҳаллий Советлар халқ маорифи органлари ва педагогика коллективлари билан ҳамкорликда шаҳар мактабларида таълим-тарбия ишлари сифатини яхшилаш, барча ўқувчиларни мактабга тортиш соҳасида бирмунча тадбирларни амалга оширишди. Шу туфайли шаҳар мактабларида бир синфда икки йил қолиб ўқийдиган болалар сони анча камайди. Ўқувчиларга коммунистик аҳлоқ нормаларини сингдириш, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш масалаларига кўпроқ эътибор берилмоқда.

Докладчи ва музокарада сўзга чиққан депутатлар ютуқлар билан бир қаторда айрим мактабларда ёшларни тарбиялаш, дарсларни пухта ва ҳаётга боғлаб олиб боришда замон талабларидан орқада қолинаётганлигини кўрсатиб ўтишди. Кўпгина мактабларда ўқувчилар ўртасида тарбиявий ишлар қониқарсиз олиб борилмоқда. Педагоглар ўқувчилар билан иш олиб боришнинг коллектив формаларига маҳлиё бўлиб, баъзан ўқувчиларга алоҳида ёндошишга эътибор бермай қўймоқдалар.

Халқ маорифи бўлими органлари ходимлари, мактаб директорлари берилаётган ҳар бир дарснинг сифатли ўтиши устидан контролни кучайтиришлари, ўқитувчилардан билимларини тинмай ошириб боришларини талаб қилишлари керак.

Музокарада сўзга чиққан умумий овқатланиш бўйича доимий комиссиянинг раиси депутат А. М. Пивкина мактабларда ўқувчилар учун иссиқ овқат ташкил этиш масаласига алоҳида тўхталиб ўтди. Бу соҳада айниқса Ленин ва Киров районларидаги мактабларда аҳвол ёмон. 57 ва 68-мактабларнинг синф хоналари совуқ тушганига қарамай ҳамон иситилмаган. Бу мактабларда ўқувчилар учун иссиқ овқат ҳам ташкил этилмаган. 80-мактаб буфетида эса овқат турлари жуда оз бўлади.

Халқ маорифи бўйича доимий комиссия раиси депутат А. П. Алиева, Ленин районн ижроия комитети раисининг ўринбосари Д. Ш. Шохбазов ўртоқлар мактабгача болалар муассасалари қурилиши жуда суст олиб борилаётганлиги, шунингдек мактаблар ремонти сифатсиз ўтказилганлигини ачиниш билан қайд қилиб ўтдилар. 59-мактаб директори ўртоқ Г. Раҳматуллаева сессия қатнашчилари эътиборини педагоглар коллективларининг ота-оналар билан алоқасини яхшилаш ҳамда мактабларни кўргазмали ўқув қуроллари билан етарли миқдорда таъминлаш масаласига жалб қилди.

Шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Р. Бобожонова халқ маорифи ходимлари олдида турган вазифаларга тўхталди.

Сессия иккинчи масала юзасидан меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Совети (X чақириқ) ижроия комитетининг бажарган ишлари ҳақидаги ҳисоботини ҳам тинглади. Бу ҳақда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси депутат Х. А. Асомов доклад қилди.

Сессия ҳар иккала масала юзасидан қарор қабул қилди.

Черков ходимларининг таъсири остида Италия қонунчилиги ажралишларни бекор қилмоқда. Италия жамоатчилиги узоқ муддатдан бери бу масаланинг ҳал қилинишини талаб этмоқда Шаҳар ва вилоятларда ажралиш ҳуқуқи учун курашувчи Лига бўлимлари тузилган. Яқинда Римда оммавий митинг бўлиб ўтди. Митинг қатнашчилари Италия қонунчилигига маълум қонунлар киритилишини талаб қилдилар.

ЮПИ-ТАСС фотоси.

БАЙРОҚДОР НАШРИЁТ

ЎЗБЕКИСТОН Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг коллективи беш йилликнинг тўнғич йили бўлган 1966 йилнинг учинчи кварталида меҳнатда ажойиб ютуқларни қўлга киритди. Корхона ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимларининг ишжоат кўрсатиб меҳнат қилишлари туфайли маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича белгиланган квартал плани 107,8 процент бажарилди.

Меҳнат унумдорлиги юзасидан олинган план ҳам муваффақиятли ўринланди. Бу соҳадаги топшириқ 10,6 процент ошириб бажарилди. Ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг таннархи 2,93 процентга камайди. Корхона бўйича пландан ташқари 45 минг сўмдан ортиқ фойда олинди. Хомашё ва бошқа материаллардан, электр қувватидан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига давлатнинг 25 минг сўмдан ортиқ маблағи иқтисод қилинди.

Шу туфайли корхона мамлакатимизнинг полиграфия корхоналари коллективлари ўртасида олиб борилаётган Бутуниттифоқ мусобақасида ғолиб чиқди. Яқинда коллективга СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Матбуот Давлат комитети ва СССР Маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳамда биринчи пул мукофоти топширилди.

Ўз меҳнатларига юксак баҳо берилганидан бениҳоя руҳланган корхонанинг бир ярим минг кишилик коллективи шу кунларда янада зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқда. Аҳил коллектив 1966 йилнинг тўртинчи кварталида ҳам кўчма Қизил байроқни ўз қўлида сақлаб қолиш учун курашаяпти.

Суратда: нашриётнинг печат цехи илғор ишчиларидан бир группасини кўриб турибсиз.

А. Абалян фотоси.

САНЪАТКОР КОММУНИСТ БУРЧИ

ИНСОННИНГ ўсиб улғайиши, истеъдодининг рўёбга чиқиши учун бутун замин, шарт-шароит ва имконият тўла муҳайё бўлган бизнинг замонамизда санъат мислсиз равнақ топмоқда. Мамлакатимизнинг ярим асрлик тараққиёт йўлига назар ташласак, совет социалистик маданиятининг ажралмас қисми бўлган ўзбек санъати ҳам нақадар гуллаб-яшнаганлигини, камолот чўққисига етганлигини қалбимиз тўла фахр ва ғурур билан қувониб қайд қила оламиз. Бугунги кунда ўз Академик Катта опера ва балет театримиз, академик драма театримиз, «Баҳор» рақс ансамблимиз, неча ўнлаб етакчи санъаткорларимизнинг довруғи бутун жаҳонга ёйилган.

Ҳа, ўзбек совет санъати эришган ютуқлар, эгаллаган марралар ҳаммамизга аён. Аммо бугун мен бошқа масала хусусида тўхтаб ўтмоқчиман. Тараққиётимизнинг ҳозирги босқичида санъаткор олдига қўйилаётган замон талаблари, коммунист санъаткорлар бурчи, партия, халқ олдидаги масъулияти ҳақида гапиришни истар эдим. Биз — санъаткорлар халқ ишончига лойиқ хизмат қиляпмизми, биз — коммунист санъаткорлар шарафли бурчимизни кўнгилдагидек бажара оляпмизми? Шулар ҳақида ўйласам тўлқинланиб кетаман, қаттиқ ҳаяжонланаман.

Коммунист санъаткорга ҳам, бошқа касбда ишлаётган партия аъзосига қўйиладиган талаблар қўйилади. Партия аъзоси ҳаммавақт ҳамма ерда янгилик учун курашувчи, оташин жангчидир. Коммунист санъаткорнинг эса, ўз истеъдоди билан халққа хизмат қилишдан ташқари яна кўп вазифалари бор. У саҳнада ҳам, ҳаётда ҳам оммани юксак идеаллар руҳида тарбияловчи, янгилик учун тинмай курашчи бўлмоғи зарур.

Мақолага қўл уришдан олдин беихтиёр устоз санъаткорларимизни эсладим. Мен кекса коммунист санъаткорлардан А. Ҳидоятов, М. Уйғур, Е. Бобожонов, О. Жалилов, З. Ҳидоятова, С. Олимов сингари машҳур санъат намояндалари билан бир ижодий коллективда ишлаш шарафига муяссар бўлганим билан чексиз ғурурланаман.

Аброр ака ўз ижоди билан халққа қандай хизмат қилганлигини айтмай қўяқолай. У кишининг бошқа ажойиб хислатларини кўпчилик билмас, шунга тўхталмоқчиман. Аброр Ҳидоятов улуғ санъаткор бўлиш билан бирга оташин коммунист, яхши маслаҳатгўй, ёшларга меҳрибон ва ғамхўр устоз эди. Бизларга ҳамиша ижодий изланиш зарурлигини уқтиришдан, бу соҳада ёрдам беришдан эринмасди, покликка ўргатарди. «Тозалик бор жойда ҳамма нарса пок ва гўзал бўлади. Санъатда ҳам шундай», — дерди Аброр ака.

Ҳамон ёдимда. Театримиз асосчиларидан бири Маннон Уйғур оғир бетоб бўлиб ётарди. Тез-тез кўргани борардик.

— Спектакллар қандай бораяпти? Артистлар сиҳат-саломатми? — Салом-алигимиз шундай бошланарди. Уйғур оға умрининг сўнгги соатларигача театр ҳақида, томошабинлар олдидаги санъаткорлар бурчи ҳақида ўйларди.

Ёшларнинг ижодий ўсишида, уларни тарбиялашда Обид аканинг хизматлари ҳам оз эмас. Театрда, кинода катта ижодий ишлар юклатилишига қарамасдан Обид Жалилов узоқ йиллар театримиз бошланғич партия ташкилотининг секретари сифатида актив жамоат ишлари олиб борди.

Ўтмишдошларимизнинг ажойиб традициялари, шахсий намунаси театримиз коммунистлари орасида ташкилий-тарбиявий ишларни олиб боришда бизга катта мактаб бўлиб хизмат қилмоқда. Биз коллективни, айниқса ёшларни ана шу руҳда тарбиялашга ҳаракат қилмоқдамиз.

КПСС Марказий Комитетининг октябрь (1964 йил) Пленумидан кейин бошланғич партия ташкилотларининг роли ошди, ташкилотчилик фаолиятлар кенгайди. Коммунистлар активлиги ўсди. Мажлисларимизда муҳокама қилинаётган масалаларнинг тематик доираси кенгайди. Эндиликда биз театр коммунистларининг умумий йиғилишларида ходимларнинг ижодий фаолияти, бурч ва масъулияти, маънавий қиёфаси сингари масалаларни муҳокама қиладиган бўлиб қолдик. Бу ўз самараларини бермоқда.

Ҳисобимиздаги 26 коммунистнинг ҳар бири театр коллективи фаолиятида, жамоат ишларида фаол иштирок этмоқда. Партия бюроси уларга тез-тез топшириқлар бериб туриш ва ижросини талаб қилиш йўли билан коммунистларнинг етакчилик ролини оширишга, партиясизлар билан алоқасини мустаҳкамлашга кўпроқ эътибор бермоқда. Бизда ҳар бир партия аъзоси доимий ёки вақтинчалик жамоат топшириғига эга. Масалан, Олим Хўжаев партбюро аъзоси сифатида бадиий-ижодий ишларга жавоб беради. Сора Эшонтўраева ҳам бюро аъзоси, хотин-қизлар ўртасида ташкилий-тарбиявий ишлар олиб бормоқда. З. Муҳаммаджонов — касаба союз комитетининг раиси. Ёш коммунист Т. Хонтўраев халқ контроли группасига бошчилик қилмоқда. Айтиш керакки, улар жамоат топшириқларини яхши бажариб, ўз бурчларини сидқидилдан адо этмоқдалар.

Артистларимизнинг назарий ва сиёсий билимларини оширишга катта эътибор бермоқдамиз. Коллективимиз хоҳиши билан партия маорифи шохобчасида марксча-ленинча эстетика асосларини ўрганмоқдамиз. Машғулотларни филология фанлари доктори, профессор Лазиз Қаюмов жуда мазмунли ва қизиқарли олиб бормоқда.

Бизга қўшни бўлган Гулбозор маҳалласида «Ҳаёт ва маданият» мактаби очганмиз. Ана шу мактабда уч йилдан буён ойида бир марта мунтазам машғулотлар ўтказилиб турибди. Унда бола тарбияси, уй тутиш, коммунистик аҳлоқ, кийиниш, санъатни тушуниш сингари ҳар хил темаларда лекция ва суҳбатлар уюштирилмоқда. Машғулотларни олиб боришга олимлар, педагоглар, артистлар ва бошқа касб муаллифларини жалб қилмоқдамиз.

Гап коммунист санъаткорнинг бурчи ва масъулияти ҳақида бораяпти, шу боисдан яна бир масала хусусида тўхталиб ўтмоқчиман. Ўйлайманки, бу масала биргина мени, касбдош дўстларимнигина эмас, балки бутун жамоатчиликни, кенг томошабинлар оммасини анчадан буён ташвишлантириб келмоқда. Бу ерда гап санъатга доғ тушираётган, санъаткор деган юксак номга енгилелпи қараётган айрим одамлар ҳақида бораётир.

Халқимиз ҳар бир янги спектаклни, фильмни, қўшиқни зўр иштиёқ, қизиқиш ва сабрсизлик билан кутиб олади. Истеъдодли санъаткорни эса олқишлайди, эъзозлайди, авайлайди. Доҳий Ленин айтганидай, бизда санъат халқникидир. Бошқача айтадиган бўлсак, санъаткор халққа хизмат қилади. Фаолиятимизга халққа қандай хизмат қилаётганлигимизга қараб баҳо беришади. Бироқ кўп афсуслар бўлсинки, орамизда юзимизни ерга қаратадиган, пок номимизни булғайдиганлар ҳам топилиб қолади.

Спектакль ёки кинодаги бирор роли, радио, телевизорда айтилган бир-икки ашуласи билан кўпчиликка маъқул тушиб қолган артист дарҳол ўзини йўқотиб қўяди. Ўқиш, ўрганиш, изланиш, камолот чўққиларини эгаллаш ўрнига ўринсиз кеккайиш, пул кетига тушиб тўйма-тўй юриш, ахлоқан бузилиш бошланади. Табиийки, бундай ҳолга кенг жамоатчилик бефарқ қаролмайди. Газеталарда ўша санъаткор қаттиқ танқид қилиниб, камчиликлар фош этилади. Кейин бояги «артист» тегишли ташкилотларда такрор-такрор муҳокама қилинади. Шунда қандай жазо кўрилади денг? Уч ой ёки узоғи билан олти ой ашуласини эфирга чиқармаслик, ўзини телевизор экранида кўрсатмасликка қарор қилинади. Лоақал шу муддат ҳам ўтмайди. Яна ҳалиги эрка «артист»га радио ва телевизорнинг тўри бериб қўйилади. Бунинг устига ҳар куни икки-уч марта радиодан, кун ора телевизордан кўнгилга теккунча унинг ижросида концерт эшитишга мажбурсиз. Гуноҳкор санъатчи ўз айбларини шу тариқа гўё ювиб ташлайди. Орадан яна вақт ўтади. Ўрганган кўнгил ўртанса қўймас деганларидек, у яна тўйма-тўй юраверади. Ашула савдоси қилаверади. Ахир шу санъаткор ишлайдиган ижодий муассасанинг партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари бор-ку. Нега улар бу масалада фаолиятсизлик кўрсатадилар, принципсизлик қиладилар. Бу билан артист тарбиясига ҳам, унинг томошабин ёки тингловчи ўртасидаги обрўсига ҳам путур етказаётганликларини наҳотки ҳис қилмайдилар.

Баъзан қулоққа палончи пистончининг тўйига мунча пулга борибди, деган хунук гаплар чалиниб қолади. Эшитиб жаҳлинг чиқиб кетади. Наҳотки санъат баҳоси пул билан ўлчанса! Шулар ҳақида ўйлаб ўтириб, бир воқеа ёдимга тушиб кетди. Улуғ Октябрь байрами арафалари эди. СССР халқ артисти Шукур Бурхонов жуда кўп йиғинларга таклиф қилинди. Пионерлар, мактаб ўқувчилари, комсомоллар, ҳатто катта ёшдаги кишилар ҳам ўша улуғ айёмда В. И. Ленин ролида Ш. Бурхоновни кўришни истардилар. Нима қилиш керак? Одамларнинг кўнгилини чўктиришдан ёмон нарса бўладими. Шукур Бурхонов уч-тўрт кун тиним билмади. «Йўлчи Юлдуз»даги Ленин қиёфасида пионер саройлари, мактаблар, болалар уйлари, интернатларга борди. Ҳатто бир куни ўндан ортиқ жойга бориб, эрталиклар ва кечаларда, учрашувларда доҳий бўлиб қатнашганини биламан. Олим Хўжаевни ҳам, Сорахонимни ҳам, театримизнинг бошқа санъаткорларини ҳам тез-тез турли кечалар, учрашувларга чақириб кетишади. Сира-сира йўқ демаймиз: чақирилган жойга бориб, одамлар вақтини чоғ қилиш, кўнглини кўтаришни ўз санъаткорлик бурчимиз деб биламиз.

Санъатсиз ҳаёт йўқ. Кечалар, тўйлар ҳам ўйин-кулгисиз, қўшиқ-ялласиз ўтмайди. Шу сабабли бу муҳим масалани — тўйда артистларнинг иштироки масаласини ҳал этишни тартибга солиш вақти келди.

Айрим ўртоқлар бу гапларнинг коммунист санъаткорнинг бурчи ва масъулияти ҳақидаги фикрларга қандай тааллуқли жойи бор деб, менга эътироз билдиришлари мумкин. Менингча, булар жуда ҳам тааллуқли гаплардир. Бизда санъат ҳеч қачон партия сиёсатидан четда қолиб келган эмас. Совет санъати партиявий, халқчил, ғоявий, ҳаққоний санъат. Шу боисдан унинг булоқ сувидай мусаффо ва юксак идеаллар билан суғорилган чинакам ғоявий санъат бўлиши учун курашиш партия ташкилотларининг, коммунистларнинг шарафли бурчи ва вазифасидир.

Икрома БОЛТАЕВА,
ЎзССР халқ артисти, Ҳамза номли ўзбек давлат академик драма театри партия ташкилотининг секретари.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ЛЕНИН орденли «Таштекстильмаш» заводи коллективи Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига ўзаро социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдирмоқда. 3-цех ишчилари ҳозир бу мусобақанинг олдинги сафларида бормоқдалар. Суратда: цехнинг илғор ишчиларидан В. Стрельцов ва Я. Игутов ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

РАК ЧЕКИНМОҚДА

Ёмон сифатли шишларни юқтирмовчи иммунитет яратилиши мумкинми? Шишларда киши ва ҳайвонлар организми учун қандайдир ёт нарса мавжудми? Кейинги 50 йилдан буён иммунологлар ана шу масалалар устида тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар.

Мана шу ўтган давр ичида илгари фақат организмни касаллик тарқатувчи микроблардан сақлаш учун дебгина, ҳисоблаб келинган «иммунитет» тушунчаси биологиянинг ривожланиши туфайли бирмунча кенгайди. Иммунитет ҳозирги замон тушунчасида — организмни ҳамма «бегона» ва барча «биологик ёт нарса»лардан сақлаш демакдир. Иммунитет организм томонидан фақат ич терлама касаллиги таёқчаси, грипп вирусига нисбатан ишлаб чиқарилмай, балки бегона қон ҳужайрачалари, ташқи муҳитдан ўтиб қолган тўқималар ва органларга қарши ҳам ишлаб чиқарилади.

Демак, рак тўқималарида организм учун ёт бўлган (антигенлар деб аталувчи) структуралар борми-йўқми, — рак иммунологлари мана шу саволга жавоб беришлари керак эди. Рак ҳужайраларининг ҳамма вақт одам ёхуд ҳайвонларнинг «ўз», нормал ҳужайрасидан пайдо бўлиши сабабли бу жумбоқни ечиш жуда машаққатли. Ҳозир мазкур саволга жавоб топилди. Бироқ у бир мазмунли бўлиб чиқмади. Ҳайвонларда табиий вужудга келадиган шишларга қарши организмда кучсиз иммунитетгина ишлаб чиқарилади. Бу шишлар, шунингдек «антигенли соддалашув» деб аталувчи соддалашишга бардош бериб, ўзидан тез-тез антигенлар йўқотади. Шу нарса равшанки, бундай шишларга қарши курашда иммунитет фойдали эмас.

Олимлар экспериментал кимёвий канцероген моддалари келтириб чиқарадиган шишларга нисбатан иммунитет осон ишлаб чиқарилишини аниқладилар. Ҳайвонларда онкоген — шиш туғдирувчи вируслар келтириб чиқарадиган шишларга қарши иммунизациялашиш вақтида бирмунча қулай шароит яратилади.

СССР Медицина Фанлари академиясининг экспериментал ва клиника онкологияси институтига қарашли бизнинг лабораториямизда организм учун анча ёт бўлган (гетрогенли) шишларни сунъий равишда ҳосил қилишга ёрдам берувчи метод ишлаб чиқилмоқда. Бу метод «шишларни сунъий гетерогенизациялаш» деган ном олди.

Ана шу мақсадда шишлар ўсиб чиқаётган ҳайвонлар организмига шишларда ва шиш ҳужайраларида ҳайвонлар организми учун ёт нарса — антигенларни вужудга келтирувчи ҳамда тўпловчи моддалар ёки биологик агентларни юбориш керак.

Биз бу ғояни ривожлантириб, ҳайвонлар организмига шишларда кўп миқдорда тўпланувчи бирмунча зарарсиз баъзи вирусларни юбора бошладик. Шу билан айни вақтда ҳар қанақа шишни сунъий равишда вируслига «айлантириш»га ҳаракат қилиб кўрилади.

Вирусли шишларга қарши эса, юқорида айтиб ўтилганидек, анча кучли бўлган иммунитетлар осон ишлаб чиқарилади.

Турли вирусларнинг шишларга таъсири масаласи даволаш мақсадлари нуқтаи назаридан узоқ тарихга эгадир. У Илья Мечниковнинг шогирди, румин вирусологи Константин Левадитининг ишларидан бошланади. Кўпгина тадқиқотчилар вирусларни организмдаги шишли ҳужайраларни парчалашга мажбур этиб кўрдилар. Бироқ, одатга кўра шишларни вируслар билан даволаш вақтидаги дастлабки муваффақиятлар кейинчалик касалликнинг янада оғирлашиши билан алмашиниб борди. Курашда вирусга нисбатан чидамли бўлиб қолган рак ҳужайралари енгиб чиқаверди. Бунга шиш билан оғриган организмнинг вирусларга қарши реакцияси ҳам ёрдам берди. Вируслардан клиник фойдаланишнинг манфаати кам экан.

Биз вируслардан бошқа мақсадларда фойдаланамиз. Уларни шундай танлаб оламизки, шишнинг зарарланиши ҳужайрачаларнинг емирилишига олиб келмай, фақат уларда ҳужайра сиртининг янги оқсил моддалари — антигенларнинг пайдо бўлишига сабаб бўлади. Бу янги антигенлар иммунитет учун муҳим бўлган органлар — лимфа узеллари, сўлак ва томоқ безлари томонидан «билинади» ва уларнинг таъсирида емириб ташланади.

Ана шундай тажрибалардан бирини далил келтираман. Кимёвий канцероген моддаси таъсири остида боқилган, шишли сичқонларга 16 типидаги аденовирус (бу вирусни баъзан кишининг думоғида учратиш мумкин) юборилади. Вирус организмнинг барча ҳужайрачаларига қараганда шишли ҳужайраларда кўпайишни афзал кўради. Бу вақтда шишларда вирус таъсири остида янги антигенлар вужудга келади, уларга қарши эса, осонлик билан иммунитет ишлаб чиқариш мумкин.

Агар сичқонларда канцероген таъсири остида пайдо бўладиган шишлар ҳужайраларини бошқа сичқонларга кўчириб ўтказилса, улардаги шишлар ўса бошлайди. Биз шишли ҳужайраларни олдиндан аденовирус билан иммунизациялаштирилган сичқонларга кўчириб ўтказмиз ва шиш бундай иммунизациялашган сичқонларда пайдо бўлмайди. Иммунизациялашмаган ҳайвонларда эса, вирусдан зарарланган шишнинг ўсиши оддий шишлардан ҳеч қандай фарқ қилмайди.

Бундай тажрибалар бир қатор бошқа шишлар ва вируслар билан ҳам ўтказилди, яна юқоридагидек натижаларга эришилди. Тажрибалар шуни кўрсатдики, шишларнинг сунъий гетерогенизациялаш ҳужайрачаларнинг ўзгаришидир. Бу ҳужайралар кўпайиш вақтида наслдан-наслга организмнинг бошқа ҳужайраларига ўтиб келган бўлиши ҳам мумкин.

Бу, рак ҳужайраларида янги антигенли ҳоссалар олиш принципининг тўла имкониятга эга эканлигини кўрсатади. Албатта, бу ҳамма маълумотлар эксперимент ҳайвонларда лаборатория шароитларида олинган. Бу принципнинг қанчалик кенг қўлланиш мумкин эканлигини келгусидаги тадқиқотлар аниқ кўрсатиб беради.

Георгий СВЕТ-МОЛДАВСКИЙ,
медицина фанлари доктори.
(АПН).

ИҚТИСОДЧИ

Тоғ этакларидан эсаётган совуқ шабада дарахтларнинг яланғоч навдаларини силаб ўтаяпти. Ҳаккам-дуккам бўлиб қолган барглар ҳам шохлардан чирт этиб узилиб, ҳавода ўйнаб-ўйнаб ерга тушмоқда. Дарахтлар остидаги ариқларда шилдираб оқаётган сув тип-тиниқ. Сумбула суви-да. Теварак-атрофдаги шу манзарага боқиб келаётган Хайриддин ака боғ ўртасига етганда бирзум тўхтади. Ҳассасини қўлтиғига қистириб, гугуртни ёндирди-да, папиросига тутди. Сўнг яна боғ оралаб ўтган йўлка бўйлаб хиёл оқсоқланганича ҳассасини енгил ташлаб юриб кетди.

Хайриддин бу ҳассани урушда орттирган. Армияга чақирилганида ёшгина йигитча эди. Ҳарбий хизмат муддати эндигина тугай деб қолганда уруш бошланиб қолди. Немис фашистлари она-Ватанимизга хиёнаткорона бостириб кирди. Хайриддин қон кечиб душман билан жанг қилишда давом этди. Уч марта яраланди. Учинчи ўқ қалтисроқ ерга теккан эди, чап оёғи бир умрга оқсоқ бўлиб қолди.

Урушдан қайтгач, у тўғри Тошкентга келди. Ўз севган касби бўйича ўқишга кирди. Бухгалтерлик курсини тугатди. Сўнг оиласи билан Бекободга кўчиб кетди.

Металлургия заводи коллективи Хайриддинни қучоқ очиб қарши олди. Меҳнатга чанқоқ йигит жон деб ишга киришиб кетди. Коллектив меҳри ёш мутахассисга куч ва ғайрат бахш этди. Мана, ўн беш йилдирки, Хайриддин ака прокат цехида узлуксиз меҳнат қилиб келяпти. Корхона унинг кўз ўнгида ўсди, улғайди. Ўзининг ҳам малакаси ошди. Ҳозир заводга келаётиб бир лаҳза шуларни ўйлаб кетди. Ўз хонасига чиқиб энди пальтосини ечаётганида цех бошлиғи Нуриддин Латфулин қўнғироқ қилиб қолди-ю, фикри бўлинди. Бошлиқ хонасига таклиф этаётган эди.

— Ўтиринг, Хайриддин ака, — ўзига яқинроқ жойни кўрсатди Н. Латфулин. — Бир маслаҳатли гап чиқиб қолди.

— Хўш, — Нуриддинга жиддийроқ тикилди Хайриддин.

— Мана бу табелларга бир назар ташланг. Ҳаммасида сменалар иши тўлиқ давом этган деб кўрсатилган. Ҳар ким олти соатдан ишлаб кетган. Лекин тайёрланган маҳсулотни киши бошига ҳисоблаганда камроқ чиқаяпти. Назаримда тунги сменаларда прогулчилар ҳам борга ўхшайди. Айрим мастерлар буни бизга билдиришмайдими деймандa.

Хайриддин ака ҳам табелни синчиклаб кўздан кечириб чиқди. Тўғри тўлдирилган. Нега бўлмаса маҳсулот кам тайёрланади! Ҳайрон бўлди. Сўнг ўйлаб турди-да:

— Битта гапни мен кўпдан бери ўйлаб юрардим, — деди. — Шу гап мана бу воқеага ҳам тегишли бўлса керак.

— Қани-қани, — цех бошлиғи худди калаванинг учини топгандек шошиб Хайриддин акага қаради.

— Цехимиз бухгалтериясида олти киши ишлайди-а. Биримиз табель тузамиз, иккинчимиз текширамиз, яна биримиз рақамларни солиштирамиз ва ҳоказо. Назаримда шу штатларни бухгалтериядан қисқартириб, бевосита сменаларга қўшиб қўйиш керак. Ҳар бир сменанинг ўз табелчиси бўлсин. Айтганингиздек, прогулчиларга хомийлар ҳам бор бўлса ажаб эмас. Табелчилар смена ҳисоб-китобини ўзлари қиладилар. Мастерлар эса бевосита ишлаб чиқариш билан шуғулланаверишсин.

— Табель системасига ўтсак демоқчисиз-да!

— Ҳа, табель системаси. Биз шуни ўзимизда бир қўлланайлик. Яхши натижалар берса бошқа цехларга ҳам ёямиз, — деди Хайриддин ишонч билан.

Цех бошлиғи ўйлаб қолди. Бош бухгалтернинг гапида жон борга ўхшайди. Билмаса гапирмасди. «Эртагаёқ кичикроқ ишлаб чиқариш мажлисини чақириб шу методни қабул қиламиз. Унгача бориб завод раҳбарларининг олдидан ўтаман», хаёлидан ўтказди у.

Янгилик ҳаммага маъқул тушди. Биринчи бўлиб прокат цехи табель системасида ишлашга кўчди. Ой сайин цехда ишлар яхшиланаверди. Маҳсулот тайёрлаш ҳажми анча ошди. Хайриддин ойлик иш якунларини ҳисоблаб чиқиб, қалби бир олам қувончга тўлди. Энди маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархини янада арзонлаштириш учун курашни тобора кучайтирса бўлаверади.

Хайруллин ҳеч эринмади. Бир ойда қанча фойда тушди, иқтисод қанақа, брак борми-йўқми — ҳаммасини синчиклаб ҳисоб-китоб қилиб борди. Таннарх хиёл кўтарилса ҳам ташвишланди.

—Ўтган ойларнинг бирида Владимир Климов бошлиқ участкада металл кўпроқ исроф бўлиб кетди. Буни бош бухгалтер дарров сезди. Иш шундай бораверса тунукачилар мукофотдан маҳрум бўлишлари аниқ. Дарҳол Владимирга хатоларини бир-бир айтиб берди. Сўнг бракка чиқарилган металларни қайта ишлашни таклиф этди. Шунда таннарх пасаяди. В. Климов бош бухгалтер айтгандек қилди. Ишчилар бу билан фақат ютишди. Корхонага ҳам фойда бўлди, бригада аъзолари ҳам катта мукофот олишди.

Бундай воқеалар жуда ҳам кўп бўлади. Хайриддин ака Хайруллин қайси бригада қандай нафас олаётганлигини беш қўлдек билади. Ой бошидаёқ камчилиги бор участкаларни огоҳлантириб қўяди. Бу ой охирида ўз самараларини беради.

Хайриддин ака биз билан суҳбатлашиб ўтириб, ёнидан бир дафтарча чиқарди. Унда цехдаги ўсиш, юксалиш, йилма-йил ёзиб борилган экан.

— 1947—1965 йиллар орасида цехимизда маҳсулот ишлаб чиқариш ўн баравар ошган, — деди у дафтарчадаги рақамларни чўтга солиб. — Мана бу рақамларни ҳам бир-бирига қиёслаб кўрайлик энди.

Цехда 1947 йили бир узел ремонтига 211 сўм сарфланган бўлса, ҳозир бу 50 сўм 73 тийинга тушган. Ҳар тонна маҳсулот ишлаб чиқариш учун сарф бўладиган ҳомашё ҳам — 70 килограмм камайган. Биргина шу йилнинг ўтган ўн ойи ичида таннархнинг арзонлашганлиги туфайли 83 минг сўмлик иқтисодий фойда кўрилди. Барча кўрсаткичлар бўйича цех коллективи топшириқларни ортиғи билан адо этди.

Бу ютуқлар ўз-ўзидан қўлга кирмаган, албатта. Корхонани рентабелли хўжаликка айлантиришда аввало ишчилар, инженер-техник ходимлар, қолаверса Хайриддин Хайруллин каби иқтисодчилар ҳам ўз ҳиссаларини қўшганлар. Иқтисодчилар меҳнати ҳам енгил эмас. Ҳар бир камчиликни қаламга олишганда юраклари ачишади. Бу кемтикни йўқотиш йўлларини излашади. Излаб-излаб ниҳоят охирига етгач, яна янги проблемалар устида, юксалиш сирлари ҳақида бош қотиришади. Уларнинг бундай машаққатли ва шарафли меҳнатларида доимо зафар ёр бўлсин.

Ж. НОСИРОВ,
В. И. Ленин номли Бекобод металлургия заводи.

ЛАВҲА ◎ ОКТЯБРЬ 50 ЙИЛЛИГИГА

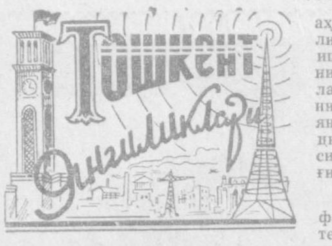

ДАСТУРХОН ЗИЙНАТИ

Пойтахтимиздаги 6-нон заводи коллективи тайёрлаётган маҳсулотлар дастурхонимизга зийнат бахш этаяпти. Корхона аҳли яқинда пиёзлик нон, ёғлиқ патирлар, чуррак нон ишлаб чиқариш технологиясини ўзлаштирди. Уларни тайёрлаш ишлари тўла-тўкис механизациялаштирилган. Ҳадемай, яна икки тандир ҳам механизациялаштирилади. Шунда бўрсилдоқ нонлар тайёрлаш тағин ҳам кўпаяди.

Завод коллективи нонлар сифатини яхшилаш билан бирга тежамкорликка ҳам алоҳида эътибор бермоқда. Шу кунгача 15 тонна ун иқтисод қилиб қолинди. 350 тонна ун сиғадиган омбор қурилиши тугатилгач, исрофгарчилик бутунлай йўқолади.

ЯНГИ ЛАБОРАТОРИЯЛАР

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг химия институтида янгидан бешта лаборатория ташкил этилди. Илгари фақатгина кимёвий ўғитлар лабораторияси мавжуд эди, холос. Ҳозир бу ҳам кенгайган. Лабораторияларда мураккаб ва суюқ ўғитлар, азот, фосфор таркиблари синчиклаб кузатилади. Уларнинг кучини тағин ҳам ошириш бўйича тадқиқот ишлари олиб борилади.

Институтнинг бевосита Чирчиқ электрохимия комбинати ҳамда Самарқанд суперфосфат заводи ҳузурида ҳам экспериментал лабораториялари бор. Бу лабораторияларни очишдан мақсад минерал ўғитлар сифатини оширишдир.

«БОЛАЛАР ДУНЁСИ»ГА МАРҲАМАТ

Илгариги «Болалар дунёси» магазини хозир йўқ. Магазин биноси зилзила оқибатида вайрон бўлиб кетди. Ўрни гулзорга айланган. Лекин Карл Маркс кўчаси бўйлаб хиёл пастроққа тушсангиз, йиғма деворлардан қад кўтараётган янги магазинларни кўрасиз. «Болалар дунёси» ҳозир шу ерга кўчаяпти.

Магазинда кичкинтойлар учун истаган кийимбошни харид қила оласиз. Мактаб ёшидаги болалар учун алоҳида, ўқувчилар учун эса алоҳида бўлимлар ташкил этилади.

30 ТИЙИНГА «МОСКВИЧ»

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхозда яшовчи Умар ака Толипов оиласида қувончли воқеа юз берди. У, ўзининг 5-разряд 212-номерли 15762 серияли лотерея билетига «Москвич» автомашинаси ютиб олди.

Ҳ. ТОЖИБОЕВ,
Тошкент шаҳар, Октябрь район марказий омонат кассаси ревизор инспектори.

30 ЙИЛЛИК ЎЙИНЧОҚЛАР

Унча катта бўлмаган бу залга қадам қўйишингиз билан ўзингизни эртаклар дунёсига кириб кетгандай ҳис қиласиз. Бу ерда нозик дид билан сополдан ишланган турли хил ўйинчоқлар, ҳайвон ва қушларнинг шакллари қўйилган.

Ана шу афсонавий дунёни қўли гул халқ усталари яратишган. Ўзбеклар қадимдан сополдан хилма-хил ўйинчоқлар ясашга моҳир бўлганлар. Тошкент ва Самарқанд усталари сополдан турли шакллар ясаб, улардан ўзига хос кўргазмали қурол сифатида фойдаланишган. Ўз болаларини атрофидаги нарсалар, табиат, ҳайвонот ва қушлар дунёси билан таништирганлар.

Бундан 30 йил муқаддам педагог Зуҳра Бурнашева ана шундай сопол ўйинчоқларни йиға бошлади. Археологлар, рассомлар, ўлкашунослар нозик дид эгаси бўлган бу муаллимага ўзлари топган сопол буюмларни совға қилишарди. Булар ўйинчоқлар кўргазмасининг дастлабки экспонатлари эди.

Мактабгача тарбия педагогика билим юртининг залида ҳозирда халқ ижодкорлигининг ажойиб намуналари бўлмиш сопол ўйинчоқлардан, мамлакатимиз ва чет элларда ишланган хилма-хил ўйинчоқлардан беш мингга яқини намойиш қилинаяпти.

Кўргазманинг стендлари олдида болаларни ҳам, катта ёшдаги кишиларни ҳам учратиш мумкин. Улар завқ билан усталаримиз қўли билан ишланган нодир буюмларни томоша қиладилар.

Ўйинчоқлар кўргазмаси очилган кундан буён орадан ўттиз йил вақт ўтди. Лекин бу чинакам санъат намуналари, қадимги анъаналар руҳида халқ усталаримиз ишлаган сопол ўйинчоқлар кишиларимиз диққатини ўзига тортаверади. Халқ ижодкорлиги намуналарининг умри боқийдир!

О. АПУХТИН.

ЁШ ТАЛАНТЛАР

ОРЗУ

Орзунинг қаноти бор деганлари шу эканда. Уни орзу шундай катта даргоҳга бошлаб кирди. Ёшликда Умаржон санъатнинг ихлосманди эди. Бўш қолди дегунча дарров қўшниси Эргаш дуторчининг уйига чиқиб машқларни тинглар, Эргаш аканинг парда босиб нозик куй таратган қўлларига боқарди. Бора-бора ўзи ҳам машқ қила бошлади. Эргаш акадан билмаганларини ўрганди. Ниҳоят мактабдаги ҳаваскорлар тўгарагининг моҳир чолғучиси ва яккахон ашулачиси бўлиб қолди.

Умаржоннинг эсида. Тожикистоннинг Навобод қишлоғига янгийўллик санъаткорлар келиб, катта концерт қўйиб беришди. Умаржон ҳамқишлоқлари билан Абдуллажон Охунов, Отаулла Нуриддиновлар ижро этган қўшиқларни мароқ билан тинглади. Кейин, улар ҳузурига кириб, ўз орзусини билдирди. Санъаткорлар Умаржоннинг овозини эшитишди ва Янгийўл театрига, ишга таклиф этишди.

Ёш хонанданинг ўшанда қанчалик қувонганини кўрсангиз эди. Шу-шу Умаржон санъатнинг катта йўлига тушиб олди. Кейинчалик, Муқимий номли музикали драма ва комедия театрида ишни давом эттирди. Саҳнада кичик-кичик ролларни ўйнади. Концертларда қатнашди. Унинг ёқимли овозидан завқланган Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Фахриддин Содиқов уни радио ва телевидение ҳузуридаги ансамблга таклиф этди.

Мана, Умаржон Отаев ҳозир мақомчилар группасининг солисти. Халқ ҳофизи марҳум Жўрахон Султонов, халқ севган хонандалар Шоқосим Шожалилов, Орифжон Хатамов, Ортиқхўжа Имомхўжаевлар ижро этиб келаётган қўшиқларни Умаржон ҳам мароқ билан айтаяпти. Группа раҳбари Юнус Ражабий эса унга қўшиқ айтишнинг нозик йўлларини ўргатади.

Умаржоннинг концерт репертуари кун сайин кенгайиб бормоқда. «Ўйна гулим», «Насиҳат», «Уруш кечар» сингари қўшиқлар билан бирга «Баёт», «Насри баёт» каби мақомларни ҳам моҳирлик билан ижро этаяпти. Булардан ташқари тожик қўшиқларидан «Самарқанд ушшоғи», Бедилнинг рубоийлари ҳамда озарбайжон, афғон ашулаларини ҳам худди ўз она тилидагидек ижро этаяпти.

Умаржон ҳали ёш. Кўп ўқиши, устозларидан ўрганиши, ҳеч эринмай маҳоратини ошираборишн керак. Шундагина унинг қўшиқлари тағин ҳам жозибали, тағин ҳам мароқли бўлиб, халқимиз қалбидан жой олади.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

Суратда: ёш хонанда **Умаржон Отаев.**

М. Нуриддинов фотоси.

Тошкент трамвай депоси янги вагонлар билан бойимоқда. Ҳадемай пойтахт трамвай линияларига улар қўйилади. Ҳозирги кунда янги вагонларни бошқарувчи кадрлар учун махсус курс ташкил этилган. Суратдаги қизлар шу курсни яқинда тамомлаб чиқишади.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

Босит ХАЛИЛОВ

— Менга?

— Ҳа, сизга. Шуни яхши билингки, у бу ерда бекордан-бекорга ҳаммага майна бўлиб ўтиргани йўқ. Эҳтимол, кимнидир пойлаётгандир, эҳтимол қандайдир маълумотлар тўплаётгандир, ҳа, у бу ерда бекорга ўтиргани йўқ, тушундингизми?

— Тушундим.

— Айтганча, у сизни танийдими?

— Йўқ.

— Жуда яхши, сиз унга яқин бориб ўзингизни танитиб қўймасликка ҳаракат қилинг. Сиз айтганча бу «найрангбоз» ҳеч қачон мудрамайди. Унинг кўзлари очиқ. Четдан туриб киши билмас кузатинг.

— Тузук.

Омонов билан Ғанижон кўчага чиққанларида «кўкнори» ўтирган жойида йўқ, кўздан ғойиб бўлган эди. Фақат итнинг думига тунука бойлаган болалар «кўкнори»нинг бир пой эски ёғоч ковушини ўйнашиб юришарди. Омонов билан Ғанижон болаларнинг олдига қараб кетишди.

Бозор бошидаги катта мачит олди гавжум. Одатда бу ерга маддоҳларнинг булбули ҳисобланган Шопучуқ девона, ёки хитой кўзбойлағичлари келганда шаҳар халқи шунақа кўп йиғиларди. Шопучуқ девона жон-жаҳди билан терлаб-пишиб, девонан Машраб шеърларини ўқиганда ҳаммани ром қилиб оларди. Шопучуқ девонанинг бурнининг учи худди чимчилагандай бир-бирига ёпишиб қолганидан икки томони кемтик эди. Шундай бўлса ҳам овози жуда жарангдор эди. У шеърни қаландарларга хос мунгли оҳангда, кўзларини юмиб, баъзан кўкракларини очиб, қўли билан уриб ғалати ҳаракатлар билан ўқир эдики, унинг бу ҳолатини кўрган киши шундоқ туриб қоларди. У пул сўраб дуо ўқиганда баъзан кишилар ёнидаги бор пулини чиқариб берганини ҳам билмай қолардилар. Бугун ҳам худди шу қаландар келганда тўпланадиган одамлар давра олиб турдилар. Лекин давра ўртасида Шопучуқ девона эмас, нондевона ўтирарди. Йиғилганлар нондевонанинг қилиқларини томоша қилиб кулишарди. Шаҳар аҳолиси хилма-хил девоналарни кўп кўрган. Аммо буниси бошқача девоналардан эди. Девоналар қандай қиёфада бўлмасин ҳаммасининг нияти халқдан пул йиғишдир. Нондевона бўлса пул берса хафа бўлиб кетарди. Бу девонанинг бошқалардан фарқи ҳам шу эди. Томошабинлар орасида Умаржон, Федотовлар ҳам бор. Ғанижон эса даврадан анча четроқда турарди. Бошқалар қатори Умаржон нондевонага пул узатган эди, девона отиб юборганидан оломон кулиб юборди. Умаржондан нарироқда турган Федотов бир бурда нон узатган эди, девонанинг кўзлари чарақлаб, юзларида табассум пайдо бўлди.

— Ўрис бўлсанг ҳам имонинг басаломат бўлсин, оллоҳу акбар.

Кулги авжига чиқди. Бепул томоша ҳаммани қизиқтириб қўйганидан эрмакчилар сони кўпайишиб борарди.

— Менга қаранг, нондевона, — деди бир йигит, — мана бу пулни олсангиз, сизга кўп нон беради, манг олинг.

— Нон бер.

— Шу пулга нон оласиз-да.

— Ўзинг ол, нон бер.

— Носим йўқ-да, юринг бўлмаса нонвойдан олиб бераман.

— Ўзинг бор.

— Хотин олиб берайми бўлмаса?

(Давоми. Боши газетамизнинг 27 ноябрь сонида).

— Йўқ, нон бер.

Даврада турганлар унинг тўғрисида ҳар хил фикр юритишарди.

— Оббохолам, — деди бир киши тахмин қилиб, — бу одам ҳалиги Керенскийнинг хашаки пули чиққан маҳалда жинни бўлган. Афтидан пули кўп бўлган-у, кейин хашаки пулга ҳеч нарса бермай қўйгандан кейин ақлини йўқотган, қаранг, пул берса олмай, нон бер дейди-я.

— Тўғри айтасиз, пулнинг дарди ёмон-да, одамни шунақа жинни қилиб қўяди. Айтганингиздай бу одам пул жинниси, — деди қаторга турганлардан бири.

Бир одам янги дўпписини узатган эди, нондевона қайрилиб ҳам қарамади. Ундан кейин бир йигит келиб ҳа деб тегажоғлик қилаберди, нондевона пулни отиб юборса ҳам, қайта-қайта пулни узатаверди у. Бунга нондевона

чидай олмай жаҳли чиқиб кетди-да, кирқ ямоқ ола хуржунини кўтариб жўнаб қолди. Унинг жаҳли шундай чиққан эдики, ҳатто нон узатганларга ҳам қарамай қўйди. Нондевона гузардан бир неча кўча юргач, хилватроқ тор бир кўчага қайрилди. Сал нарироққа борганда ҳалиги «юринг, нон олиб бераман» деган йигитга дуч келди. Лекин улар бир-бирини танимагандай гаплашмай дума-дум кетишаверди. Анчадан сўнг улар кўримсизгина кичикроқ бир эшикка кириб кетишди. Бўш қолган кўчада нондевонанинг ғашига теккан ҳалиги йигит, сўнгра Олим қўрбошига йўл-йўриқ кўрсатган, симоби салла ўраб юрадиган Аъло махсим ҳозир одатдагидан ташқари оддий кийинган ҳолда кўринди. Улар ҳам ҳалиги эшикка кириб кўздан ғойиб бўлдилар.

Ўн кун илгари кўкнори, бугун нондевона қиёфасида юрган Сайфи ҳозир бошидаги эски телпак устига ўралган салласини ечиб, чуст дўппи, оқ яхтак, беқасам чопон кийган ҳолда мағрур ўтирарди. Кичиккина хонада тўрт киши қизгин суҳбатлашарди. Улар ҳозир нондевона — Сайфини бири қўйиб бири мақтарди. Нондевонага «хотин олиб берайин» деган йигит бир гапириб икки кулиб сўзга киришиб кетди:

— Аммо лекин Сайфибой, сизга сира тараф йўқ экан, оббо сиз-ей, Махсим акам айтганларича бор экан, қилиқларингизни кўриб атрофда турганларнинг ҳаммаси сизни қипқизил жиннига чиқариб қўйишди-я. Ёпирай, худди ўзи бўлиб кетдингиз-а. Мен олдин Аъло махсим акам айтган одам сиз эканингизга сира ишонмадим. Биттаси нима дейди денг: бунда Керенскийнинг хашаки пули кўп бўлган-у, у пулга ҳеч нарса бермайдиган бўлиб қолгандан кейин ақлини йўқотган, бу пул жинниси, дейди.

Ўтирганлар ёйилишиб кулишди.

— Бетайин одамларни қидирганда киши гоҳ жинни, гоҳ кўкнори бўлиб кетар экан, — деди Сайфи кулиб, — ўзим нондевона бўлиб ўтирибман-у, кўзим атрофда. Тағин бирортаси таниб қолиб ишимиз пачава бўлмаса гўргайди деб пўк-пўк қиламан денг. Энди бунақа юриб бўлмайди. Бирорта гадой топмайдиган жой топиш керак. Мана энди ҳаммаларингиз билан танишиб олдим.

— Тўғри айтасиз, — Аъло махсим Сайфининг сўзини қувватлади, — энди бундан кейин қанақа иш тутишни бафуржа гаплашиб оламиз. Менга қаранглар, гап бундай, биродарлар... — ҳамманинг кўзи Аъло махсимнинг оғзига тикилганча қолди.

Аъло махсим ичкарида гап бошлаганда эшик тагида ҳасса ушлаган бир чол пайдо бўлди. У гўё ҳеч нарсани билмагандай ўтган-кетганларни томоша қилиб ўтираберди. Лекин кўчада бирор киши келаётганини кўрган заҳоти ҳассаси билан эшикни бир уриб қўяр, хотин киши ўтса индамай томоша қилиб ўтираберар эди. Буни Умаржон ўзи ўтиб кетаётганда чолнинг эшикни тақиллатганидан, орқасидан келаётган аёл ўтганда индамай ўтираверганидан фаҳмлаб олганди. Кўчада эски банорас паранжи ёпинган бир аёл кўринди. У чўлоқланиб судралиб келарди. Бу бедаво аёл чолнинг диққатини ўзига жалб қилмаганидан унга қарагиси ҳам келмай бепарво ўтираберди. Аёл яқинлашиб худди чолнинг олдидан ўтиб кетаётганида унинг қўлидаги тугунча ерга тушиб кетди. Чол қўлидаги тугунни эплай олмай ерга тушириб юборган бу аёлга хўмрайиб қаради. Ҳассасини ерга қўйиб ғудирлай-ғудирлай тугунни олди, «уялиб» тескари қараб турган аёлга зарда билан гапира бошлади:

— Манг, тугунингизни, эй шалвирамай кетинг, кўчага чиққанда ўзингизни эплаб юрсангиз бўлмайдими!

Чол тугунни паранжининг ичидаги аёлга узатди. Лекин паранжининг ичидан аёлнинг қўли эмас, тўппончанинг учи чиқди.

— Овозингни чиқардинг отиб ташлайман.

Чол тарашадай қотиб қолди. Қуролланган Омонов бошлиқ Федотов, Ғанижон, Умаржонларнинг қўққисдан кириб борганларини ичкаридагилар пайқамай қолишди. Улар ичкарига кириш билан уйнинг чор атрофини қуршаб олишган эди. Омонов эшик орқасида туриб ичкарига қулоқ сола бошлади. Аъло махсим доно-доно қилиб шерикларининг кўзларига тикилганча, ўзининг режаларини, қай ерларга зарба бериш зарурлигини, кўпроқ ваҳима туғдириш зарурлиги ҳақида батафсил гапирмоқда эди. Аъло махсим яна нималарнидир гапирмоқчи бўлиб турганда эшик тарақлаб кетди.

— Кимдир келди? — деди Аъло махсим хавотирланиб.

— Бемалол ўтираверинг Махсим ака, кўчада қоровул бор.

Аъло махсим хотиржам энди гап бошлаган эди ташқаридан Омоновнинг олдида титраб турган қоровул чолнинг овози эшитилди.

— Болам, эшикни очинг, гап бор.

Уй эгаси ҳали нондевонани бошлаб келган йигит эшикнинг занжирини тушириб ташқарига чиқди-ю, бирдан ҳаяжон ичида «а» деб юборди. У бир нима деб гапиришга ҳам улгурмади. Эшик очилиши билан ичкарига бостириб кирган қуролли кишиларнинг қаттиқ хитоби билан Аъло махсим ва унинг шериклари ранги-қутлари ўчган ҳолда қўлларини кўтарганча сурат бўлиб қолган эдилар.

* * *

Эшаккўприкдан ярим тошча қуйида адир тагидаги катта анҳор бўйида бир неча киши эртадан бери тинмай ишларди. Бу ер қишлоқнинг энг чети, худди пичоқ билан кесилгандай тик адирнинг таги, бир томони яйдоқ дала. Иккинчи томони бир неча йиллардан бери ишланмай ётганидан тўқайга айлана бошлаган кўздан олис, хилват ерлар эди. Жарнинг бир ери ёмғир сувлари оқиб тушаверганидан одам чиқиб тушса бўладиган даражада анча қия бўлиб қолганди. Одамлар узун мирзатеракларни кесиб йиқитишар, апил-тапил шохларини бутаб анҳор бўйига судрашиб келардилар. Ҳеч ким кўрмадимикин дегандай тез-тез атрофларга синчиклаб қараб қўйишарди. Улар адирнинг қияроқ еридаги анҳор устига ходаларни ташлаб одам ўтадиган яккакўприк қилишга киришдилар. Жуфтлаб қўйилган ходани босиб ўтганда ораси очилиб кетмаслиги учун икки томонига қозиқ қоқиб маҳкамлар эдилар. Ўтганда кўприкнинг лопилламаслиги учун анҳорнинг ўртасига иккита йўғон қозиқ қоқиб ходани шунинг устига ўрнатдилар. Бу ишлар қош қорайгунгача чўзилди. Кўприк битгач адр тепасига чиқиб қишлоққа ва адр тепаларига назар ташладилар. Улар адрдан пастга тушишга ноқулай бўлган ернинг тупроғини бироз чопиб текислашни мўлжалладилар.

— Бўлмаса сизлар шу ернинг тупроғини суриб бўлгандан кейин секин қишлоққа бориб кўз-қулоқ бўлиб тураверинглар, мен кетдим, иш битиши билан тезда қайтишга ҳаракат қиламан. Аммо эҳтиёт бўлинглар, — деди улардан бири ва адр тепасидан юриб қаёққадир шошганча кетди.

Баҳор оқшомида ҳавонинг авзойини билиш қийин. У беқарор. Гоҳи чарақлаб кетар, гоҳи кўк юзини қора булутлар қоплаб оларди. Баъзан момақалдироқнинг гумбурлаган садолари қулоқларни қоматга келтиради. Гўё бир нарса қидираётгандай чақмоқ бир лаҳза оламни ёритиб олов тилларини илондек булутлар орасидан чиқариб, яна булутларга санчарди. Эндигина ишларини битириб бўлган бу кишилар табиатнинг шундай манзараларини томоша қилиб, кучли шамолга юзларини ялатиб адр тепасида дам олиб ўтирардилар.

(Давоми бор).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Самолётга қарши... кабутар

Ҳавода, 200 метр баландликда «АН—2» самолётининг мотори тўсатдан ўчиб қолди. Мотор тўхтаб қолган бўлса-да, бензопровод ва электр асбоб-ускуналари аниқ ишлаб турарди. Учувчилар Вячеслав Спивак ва Анатолий Исаевлар бу ҳолатдан довдираб қолмадилар ва ўнта йўловчиси бўлган самолётни уюм-уюм шахта чиқитлари орасидаги ҳайдалган далага қўндирдилар.

Ерга муваффақиятли қўнган учувчилар мажбурий қўнишнинг сабабчисини аниқладилар... кабутар экан. У, самолёт моторининг ҳаво тўсқичига тушиб қолиб, двигателга ҳаво кирадиган ерни беркитиб қўйибди. Кабутар тасодифан омон қолган.

Учувчилар В. Спивак ва А. Исаевларга аниқ ҳаракат қилганликлари, юксак маҳоратлари ва тадбиркорликлари учун ташаккур билдирилди. Улар қимматбаҳо совғалар билан мукофотланди.

ДОНЕЦК. ТАСС мухбири.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

БРОНЗА БОКУ ФУТБОЛЧИЛАРИДА

Бу йил чемпионатда муваффақиятли қатнашган Бокунинг «Нефтяник» командаси мавсумнинг сўнгги ўйинини пойтахтнинг «Спартак» командаси билан ўтказди. Бокуликлар бронза медалини қўлга киритишлари учун бу матчни дуранг қилсалар кифоя эди. Аммо «Нефтяник» ҳужум тактикасини қўллади ва фахрли ғалабага эришди. Команданинг ҳамма аъзолари «Спартак» дарвозасига кетма-кет ҳужум қилдилар. Жуда яхши ўйнаган А. Банишевский иккита тўп киритди. Иккинчи таймнинг 15-минутида эса Э. Маркаров ҳисобни 3:0 га етказди. Чемпионатни 45 очко билан якунлаган «Нефтяник» учинчи ўринга чиқди ва бронза медали билан тақдирланди.

Совет футболи тарихида биринчи марта пойтахт футбол командалари барча медаллардан маҳрум бўлдилар. Бу йилги чемпионлар — Киев динамочилари Одессанинг Армия спорт клубини 2:0 ҳисобида енгдилар. Тбилиси динамочилари билан Кутаиси торпедочилари бахси 3:3 ҳисобида дуранг натижа билан тугади.

СОВЕТ ГИМНАСТИКАЧИЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

Тошкентда ўтказилган гимнастика чемпионатининг ғолиблари бироз дам олганларидан кейин Японияга ўртоқлик учрашувини ўтказгани жўнаб кетишган эди. Куни кеча Нагоя шаҳридан хушхабар келди. Жаҳоннинг абсолют чемпиони М. Воронин 58,20 балл тўплаб биринчи ўринга чиқди. Тошкентлик гимнастикачи С. Диамидов бу сафар ҳам иккинчи (Тошкентда ҳам иккинчи ўринда қолган эди) ўринга чиқди. У 57,90 балл тўплади.

Тошкентлик ишқибозлар бу йилги мамлакат чемпиони ленинградлик Наташа Кучинскаяни қанчалик олқишлаган бўлсалар, «1966 йил гимнастика париси» Зинаида Дружинина маҳоратига ҳам шунчалик юқори баҳо берган эдилар. З. Дружинина Нагояда «гимнастика париси» деган номни оқлади. З. Дружинина Н. Кучинская билан тенг 38,75 балл тўплади ва биринчи-иккинчи ўринларни бўлишиб олди.

Эркаклар ўртасида ҳам, аёллар ўртасида ҳам, совет гимнастикачилари ғолиб келишди. Эркаклар терма командамиз 287,40:287,30 ҳисобида, аёллар командамиз 191,15:190,30 балл ҳисобида устун келдилар.

БРУМЕЛЬ РЕКОРДИГА ҲУЖУМ

Маълумки баландликка сакрашда жаҳон рекорди автори совет енгил атлетикачиси Валерий Брумель ҳисобланади. У 2 метр 28 сантиметр баландликдаги планкадан сакраб ўтиб жаҳон рекорди ўрнатган. Пномпенда Осиё спорт ўйинлари программаси асосида ўтказилган енгил атлетикачилар мусобақасида Ни Чжи-Чин 2 метр 27 сантиметр баландликдан сакраб ўтди. Бу В. Брумель рекордидан атиги бир сантиметр кам.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

2 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Куйлашни севамиз** (болалар учун), 18.30 — **Телевизион янгиликлар**, 18.45 — **Концерт**, 19.25 — **Даламизда** (бадиий телефильм).

20.50 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 20.55 — **Телевизион янгиликлар**, 21.10 — **Коммунистнинг укаси** (телеинсценировка, мактаб ўқувчилари учун), 21.40 — **Олимлар лабораториясида** (ҳужжатли фильм).

22.00 — **Сахий орол туҳфаси** (қозоқ тилида эшиттириш ва концерт).

23.00 — **Оддий фашизм** (ҳужжатли фильмнинг 2-қисми).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Артель мужиклари** (қўғирчоқ фильм), 17.50 — **Саратов** (ҳужжатли фильм).

Ўзбек тилида: 18.00 — **Ўликлар ва тириклар** (бадиий фильмнинг 2-серияси), 19.35 — **Тошкент янгиликлари.**

19.45 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 2/XII да **Демон**, 3/XII да **Бир пардали балетлар.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРДА — 2/XII да **Сарвқомат дилбарим**, 3/XII да **Парвона.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/XII да **Қари қиз**, 3/XII да **Ўғил уйлантириш.**

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р-08961. ИНДЕКС 64970. Г. 1256.